

DIRVA

THE FIELD

Nr. 8
Sausis-January 27, 1958
Cleveland, Ohio

Kur dabar išveža Lietuvos ūkio gėrybes?

(Žinios iš Lietuvos)

Skelbiama, kad 1957 metais eksporto iš Lietuvos apimtis pasiekusi "beveik ketvirtį milijard rublių". Kadangi rublis yra vertas ne daugiau, kaip 10 lituviškų centų, tai to metinio eksporto vertė būtų mažesnė kaip 25 milijonai litų (ketvirtis milijardo yra 250 milijonų).

1938 metais Lietuvos eksporto vertė buvo daugiau kaip 233 milijonai litų. 1939 metais (prasidėjus karui) Lietuva vistik dar eksportavo už 203 milijonus litų. Kritiškiausiais ūkinės krizės metais — 1933 — Lietuvos eksportas buvo nukritęs iki 160 milijonų litų, o prieš krizę — 1933 metais — buvo pasiekęs beveik 334 milijonų rublių.

Kai kalba apie tą "beveik ketvirtį milijard rublių", t. y., tik apie kokius 24 ar 25 milijonus litų, tai turbūt turi galvoti eksportą tik į kitus kraštus, bet ne į "brolis kas respublikas". Be to, eksporto į užsienius apimtis irgi gal atrodo tokia maža tik todėl, kad Lietuvoje dirbančioms imonėms moka mažas kainas (tad ir darbininkams mažas atlyginimas). Prekių į užsienius turėtų išeiti ne toks jau mažas kiekis, jeigu eksportuojama į 20 įvairių šalių ir vis, kaip sako, nemažais kiekiais. Šalys, į kurias eksportuojama, dažniausiai minimos šios: Kinija, Mongolija, Šiaurės Vietnamas, Šiaurės Korėja, Indija, Pakistanas, Egiptas, Sirija, Turkija, Graikija, Vokietijos rytinė zona, Lenkija, Vengrija, Meksika, Argentina, Suomija. Eksportuojamos prekės — metalo gręžimo bei piovimo staklės, elektriniai suvirinimo aparatai, dažymo aparatai, jaunuoliams dviračiai, elektriniai telefonai, mėsos bei pieno gaminiai ir silikės. 1938 metais vien "sviesto iš Lietuvos buvo eksportuota už 48,5 milijonų litų.

1960 metais Lietuvoje suplanuota dainų šventė ir jau dabar kai kurie menininkai vienatį jai pradeda ruošti.

Kėdainiuose per karą buvo sugriauta naujai pastatyta graži gimnazija. Tik dabar ji atstatyta. Taip pat iš sugriautų trijų tiltų tik vienas teatstatytas. Kiti du pradėti atstatyti, bet dar nebaigti.

Giriamasi, kad šiais metais prie Kėdainių bus pradėtas statyti cukraus fabrikas. Jo statyba buvo suplanuota dar nepriklausomybės metais.

Baigus statyti Kauno hidroelektrinę stotį ir baseiną pripildžius vandens, Pažaislio vienuolyno pastatai atsidurs iš trijų pusių apsupti vandens. Vienuolynas dabar esąs valdžios apsaugoje. Iš to galima spręsti, kad jis paverstas kitokia institucija ir ten bažnyčios nebėra.

• Vilniaus I vid. mokyklai suteiktas rašytojo Antano Vienuolio vardas.

• Telšiuose įvestas miesto autobusų susisiekimas.

Tai buvo ženklas, kad tam tikras komjaunimo komitetas nutarė "Neries" fabrikui paskirti "pereinamąją dovaną", kaip... nešvariausiam ir netvarkingiausiam Kauno fabrikui! Ligi šiol ta "dovana" stovėjo "Metalo" fabrike, Šančiuose, bet tenai, neapsikentiant tos "garbės", buvo apsitvarkyta.

Apie imonių tvarkingumą bei švarą sprendžia komjaunimo komitetas, remdamasis savo žvalgų pranešimais. "Dovana" gavusioje imonėje susitvarkymo rūpinasi irgi ten dirbantieji komjaunuoliai. Tokį patį uždavinį turi ir profesinė sąjunga, bet jos nepakanka. Komunistų partijos būreliai ir komitetai taip pat tvarko imones. Savo keliu tvarko vadinamoji Liaudies ūkio taryba, vyriausybė, valstybės kontrolės ministerija, prokuratūra

Apie imonių tvarkingumą bei švarą sprendžia komjaunimo komitetas, remdamasis savo žvalgų pranešimais. "Dovana" gavusioje imonėje susitvarkymo rūpinasi irgi ten dirbantieji komjaunuoliai. Tokį patį uždavinį turi ir profesinė sąjunga, bet jos nepakanka. Komunistų partijos būreliai ir komitetai taip pat tvarko imones. Savo keliu tvarko vadinamoji Liaudies ūkio taryba, vyriausybė, valstybės kontrolės ministerija, prokuratūra

*) Satyrinių ("savikritikos") žurnalų simbolis: "Krokodilas" leidžiamas Maskvoj, o "Šluota" — Vilniuj.

Venezuela, kur po įvykusios revoliucijos kraštas dar neįėjo į normales vėžes ir neišryškėjo būsimo valdžios kryptis.

PERVERSMAS VENECUELOJE

Venecuelos diktatoriaus Jimenez žlugimą paskubino ta pati klaida, kurią prieš keletą metų padarė buv. Argentinos diktatorius Peronas: areštų bangoje jis palietė kunigiją.

Antradienio vidutienį Caracaso bažnyčių varpai davė ženklą generaliniam streikui. Pradėjo masinės demonstracijos, reikalaujančios Jimenez pasitraukimo. Tvarkai palaikyti Jimenez pasiuntė policiją ir kariuomenę. Prasidėjus kruvinoms susidūrimams, kitą dieną prie demonstrantų prisijungė kariuomenė. Trečiadienio vakare 5 asmenų karinė junta, vadovaujama laivyno v-k'o adm. Larrazabalo, pasiuntė Jimenezui ultimatumą. Keturadienio rytą gen. Jimenezas pabėgo į Dominikonų respubliką, palikdamas gatvę dar tebekovojančią jam ištikimą policiją.

Adm. Larrazabalas, įsijungęs savo juntą du civilius, paskelbė krašte atstatęs pilietinę laisvę ir pažadėjo rinkimus, nepaskelbdamas datos. Junta sudarė 13 asmenų kabinetą, kurio pakviestas aviacijos plk. Jequs Maria Castro Leon, Naujųjų Metų dieną vadovavęs nepasiekusiam laikinui sukilimui.

Penktadienį mieste prasidėjo naujos demonstracijos. Buvo reikalaujama iš juntos pašalinti du kariškius, buvusius pabėgusio Jimenez bendradarbius. Adm. Larrazabalas turėjo nusileisti. Šeštadienį tvarka jau buvo atstatyta, jei neskaityti keleto susidūrimų su tebesigančiais Jimenez šalininkais, kai kuriose toliau esančiose įgulos.

Stebėtojų apskaičiavimai, perversmo metu žuvę ir buvę sužeisti keli šimtai asmenų.

Jimenez globojamas buv. Argentinos diktatoriaus Peronas pasislėpė Dominikonų respublikos pasiuntinybėje, tikėdamasis vėliau pasivyti Jimenezą. Manoma,

kad naujoji junta bandys atnaujinti diplomatinis santykius su Argentina, kurie buvo nutrūkę, Jimenezui priglaidus Peroną.

DULLES ANKAROJE "PASVEIKINTAS" BOMBOMIS

Viena bomba sprogo ties JAV ambasada Ankaroje, antra sukrėtė privatų knygyną, pavadintą American Publication Stores šalia JAV informacijos centro 11 valandų prieš prasidedant Bagdado pakto konferencijai, kurioje dalyvauja JAV valstybės sekretorius John Foster Dulles.

Bombos, mestos iš pravažiuojančių automobilių, didelių nuostolių nepadarė. Dulles sprogo metu buvo išvykęs iš ambasados. Spėjama, kad teroristai bombomis norėjo padaryti nuostolių JAV turtui ir sumažinti JAV prestižą konferencijoje.

Bagdado pakto konferencija, kurioje JAV dalyvauja pirmą kartą, prasidės pirmadienį ir truks keturias dienas. Jos programoje numatoma:

• išanalizuoti rusų politikos siekius Vid. Rytuose ir kitose pasaulio vietose;

• ieškoti priemonių užkirsti Sovietų Egipto-Sirijos subversijai arabų kraštuose, kaip, pvz. Jordane, Libanone ir kt.;

• paruošti ekonominio bendradarbiavimo programą, įskaičiuojant britų ir amerikiečių finansinę ir techninę pagalbą;

• suderinti rajoninės gynybos planus ir suplanuoti bendrą strategiją, patenkinant arabų prašymus apginkluoti juos moderniais ginklais.

Vykdamas Ankaros konferencijon, Dulles buvo sustojęs Teherane ir tarėsi su Irano šachu Pahlevi, premjeru Eghbal ir užs. reik. min. Ardalan. Pasitarimų komunikatas nepaskelbtas, tačiau sakoma, kad Dulles nevyko 2000 mylių iš Washingtono vien tik tam, kad pasikalbėtų apie orą.

Turkijos premjeras Manders prieš konferenciją buvo netikėtai išvykęs į Bagdadą. Spėjama, kad tarp Turkijos ir Irako atsiradę kai kurių nesklaidumų, tačiau pasitarimų tema taip pat neskelbiama.

IŠ VISUR

• Bolševikinės mašinų-tractorių stotys, kaip Chruščevas paskelbė Minske įvykusiame žemės ūkio specialistų suvažiavime, būsiančios palaipsniui panaikintos, traktorius perduodant paties kolchozams. Ši idėja savo laiką buvo Stalino pasmerkta, kaip nutolinimas nuo komunizmo tikslų.

• Rytinės Vokietijos gyventojams įsakyta rinkti iš laukų akmenis, kurie būsiai naudojami Rostocko uosto praplėtimo darbams.

• Liudijusių apie sovietų žiaurumus Vengrijoje sarašai praeitą penktadienį sudeginti JT pastate New Yorke.

• Prez. Eisenhowerio brolis Arthur, 71 metų, gyvenęs Kansas City, mirė sausio 26 d.

• Nedarbas pasiekė 6% ribą 45 Amerikos miestuose.

• Civilinės aeronautikos komisija leido pakelti lėktuvų bilietų kainas 6.6%.

Valstybės sekretorius John Foster Dulles ir ponis. Valstybės sekretorius dabar lankosi Turkijoje ir dalyvauja Bagdado pakto konferencijoje. Ten nuvykus jis buvo pasveikintas teroristų išsprogdinta bomba. Ji sprogo dar prieš konferencijos pradžią. Niekas nebuvo sužeistas tik padaryta medžiaginių nuostolių. Niekas neabejoja, kad tai komunistinių organizacijų darbas.

SUSIORGANIZAVO LIETUVIAI VARŠUVOJE

Lenkijos gūdų visuomeninės kultūrinės draugijos laikraštis "NIVA", 1957 m. gruodžio 22 d. pranešė, kad gruodžio 15 dieną Varšuvoje įvyko Lietuvos Visuomeninės Kultūrinės Draugijos Varšuvos skyriaus steigiamasis susirinkimas. Susirinkimas įvykęs Varšuvos senamiesčio kultūros namuose. "Niva" rašo:

"Šalia Varšuvos lietuvių gyventojų atstovų, susirinkime atsilankė Lietuvos Visuomeninės Kultūrinės Draugijos centro valdybos sekretorius Staškelius, vidaus reikalų ministerijos atstovas Laszewskis ir Lenkijos gūdų visuomeninės kultūrinės draugijos Varšuvos skyriaus pirmininkas Turonak.

"Susirinkimo pradžioje pirmininkavęs pasveikino susirinkusius ir paskaitė sveikinimo laišką iš Lietuvos Visuomeninės Kultūrinės Draugijos centro valdybos. Trumpą kalbą pasakė ir J. Turonak, pareikšdamas karsčiausius linkėjimus kaimynams lietuviams nuo gūdų draugijos, drauge susirinkusius supažindindamas su gūdų draugijos sostinės skyriaus veikla.

"Lietuvių draugijos centro valdybos sekretorius J. Staškelius savo kalboje priminė turtingas bendrų lenkų-lietuvių kovų tradicijas ir kultūrinius santykius. Priminė taip pat ir tai, kad Varšuvos miestas lietuviams senai buvo gerai pažįstamas. Varšuvoje lankė mokyklas lietuvių rašytojas V. Kudirka, kompozitorius K. Čiurlionis. Prieš antrąjį pasaulinį karą Varšuvoje buvo lietuvių kultūrinė draugija. Draugija, kuri susiorganizavo liudinėją Lenkijoje — sakė Staškelius — pradėjo savo darbą visiškai kitokiose, skirtingose aplinkybėse. Jos ir tikslas kitokis: gimtosios kultūros vystymas Lenkijos lietuvių visu-

menėje, stiprinimas draugingumo su lenkų tauta ir Lenkijoje gyvenančiomis tautinėmis mažumomis. Bet svarbiausias draugijos veiklos tikslas yra socializmo kūrimas krašte.

"Kaip tik LVK Draugijos Varšuvos skyriaus svarbiausias uždavinys turi būti kultūriniai kontaktai ne tik su lenkais, bet ir su Lenkijos tautinėmis mažumomis.

"Diskusijose susirinkimo dalyviai atkreipė dėmesį į būtinumą leisti Lenkijoje lietuvišką laikraštį, o taip pat ir surasti patalpas Varšuvos skyriaus rąstinei.

"Po diskusijų įvyko skyriaus valdybos ir revizijos komisijos rinkimai. LKVD Varšuvos skyriaus pirmininku išrinktas drg. Baltrušaitis".

Iš kitų šaltinių pranešama, kad Lenkijoje lietuvių iš viso priskaitoma apie 25,000.

EGIPTAS IR SIRIJA SUSIJUNGIA

Egipto prez. Nasseris Kaire besilankantiems JAV laikraštininkams ir radio redaktoriams pranešė, jog siūlomoji Egipto-Sirijos federacija netrukus būsianti deklaruota. Tame pačiame pasikalbėjime su laikraštininkais Nasseris smarkiai puolė Bagdado pakto.

Federacijos idėją pasiūlė Sirija. Jos užs. reik. ministeris Salar Bita visą savaitgalį tarėsi su Nasserio pareigūnais. Smulkesnių žinių apie pasitarimus Egipto spauda neskelbia, tačiau jau yra išryškėjusios kai kurios projektų gairės:

• naujosios jungtinės valstybės sostinė bus Kairas su viena ben-dra vyriausybė, vienu parlamen-

JIE ISIJUNGĖ I 179 EILĖ

I skelbiama \$20,000 vajų isijungė trys nauji šimtininkai.

Iš eilės 38 šimtininku yra Pajauta ir Jonas Gaizčiai, aktyvūs Tautinės Sąjungos Detroito skyriaus veikėjai. Inž. J. Gaiztis, kaip mums praneša, yra išrinktas naujoju Tautinės Sąjungos Detroito skyriaus pirmininku.

Trisdešimt devintuoju šimtininku yra inž. Petras Svilas, aktyvus tautinių organizacijų veikėjas dar iš Lietuvos laikų. Dabar gyvena Detroito.

Keturiasdešimtuju šimtininku isijungė Liudas Vismantas, gyvendamas Vokietijoje buvo suorganizavęs knygų leidyklą "Venta" ir išleides eilę gerų knygų. Šiuo metu taip pat gyvena Detroito, bendradarbiauja Dirvoje ir kituose laikraščiuose.

Eilė kitų detroitiečių, ten lankantis Tautinės Sąjungos pirmininkui inž. E. Bartkui, į vajų isijungė šiais įnašais:

Vladas Pauza	\$25.00
Leonas Bulgaris	\$15.00
Viktoras Griškonis	\$15.00
Jurgis Rekašius	\$15.00
Elzbieta Repčienė	\$15.00
Stasys Šimoliūnas	\$15.00
V. Bitinas	\$5.00
A. Blūdzius	\$5.00
J. Gaudušas	\$5.00
J. Mitkus	\$5.00
A. P.	\$5.00
R. Tamulionis	\$5.00
V. Vaičiūnas	\$5.00
Su šiais naujais įnašais iš viso gauta	\$9,656.95
Dar reikia sukelti	\$10,343.05

tu, sujungta armija; naujosios valstybės vardas būsias "Jungtinė arabų valstybė", tačiau prieš susijungiant Egipte ir Sirijoje būsiai praveistai plebiscitai susijungimo klausimu.

GVATEMALOS RINKIMŲ DUOMENYS

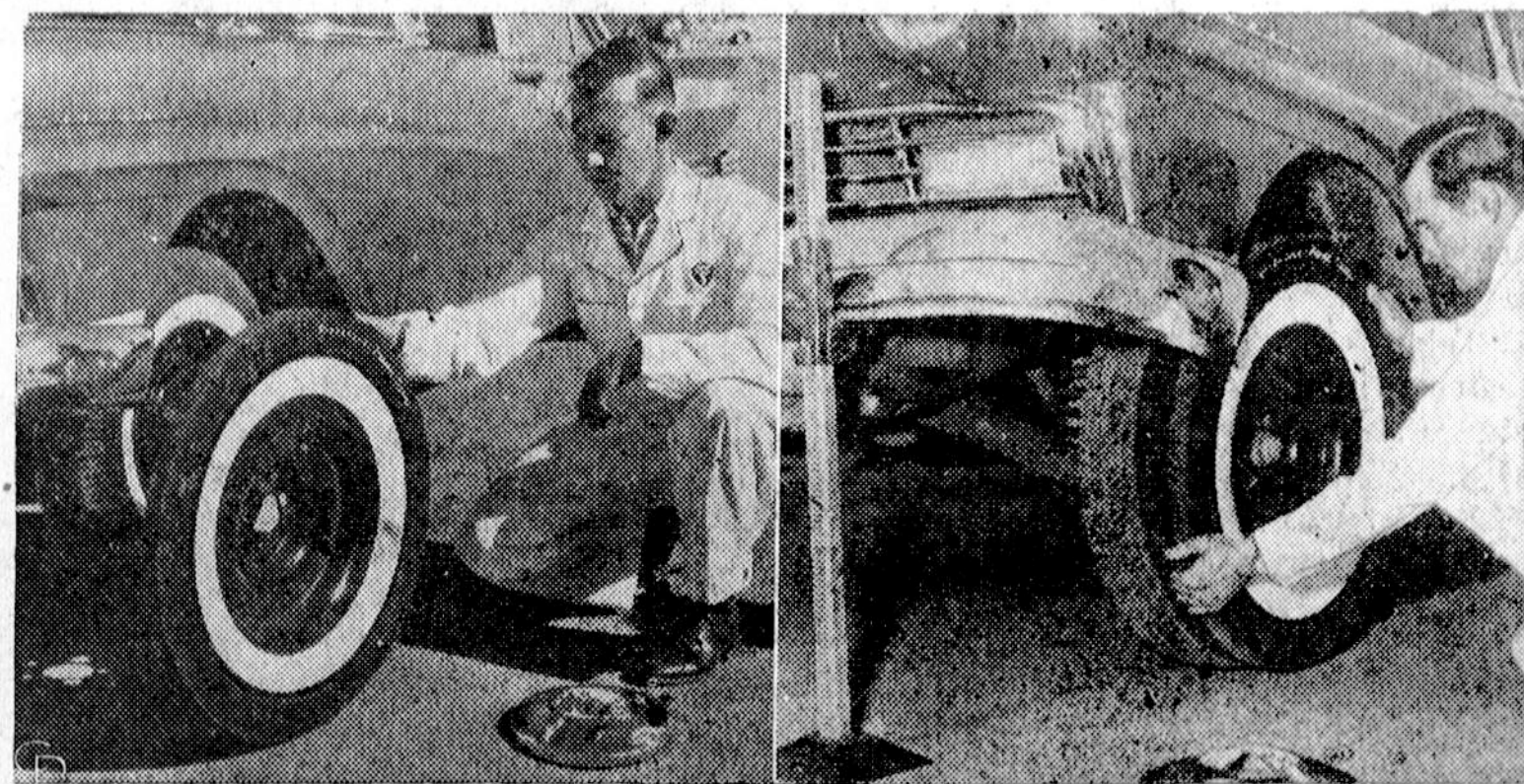
Penktadienį Gvatemalos vyriausybė paskelbė prezidento rinkimų duomenis. Kraštutinių dešiniųjų kandidatas gen. Ydigoras Fuentes, kuris sugriovė spalio mėn. rinkimus, apšaukdamas juos suklustotais, dabar gavo 177,000 balsų, nuosaukiųjų nacionalistų demokratų remiamas plk. Cruz Salazar — 132,000 ir kairiųjų kandidatas Mendez Montenegro, kurį rėmė komunistai — 125,000 balsų.

Nė vienas negavęs reikiamos dviejų trečdalių daugumos, parlamentas prezidentą renka iš pirmųjų dviejų kandidatų. Po paskutinių įvykių Venecueloje, manoma, kad prezidentu bus išrinktas Ydigoras Fuentes, nepaisant, kad parlamentas yra kontroliuojamas Salazar šalininkų.

Kuba ruošiasi rinkimams

Kubos prez. Fulgencio Batista, panaikino radio ir spaudos cenzūrą visoje Kuboje, išskiriant rytinę provinciją, kurioje veikia sukilėlis Fidel Castro su savo šalininkais.

Konstitucinių laisvių atstatymas padarytas ryšium su artėjančiais birželio 1 d. rinkimais, kurių kampanija bus pradėta vasario mėnesį.

Akrone, Ohio, kur yra JAV gumos pramonės centras, išrastos padangos, kurios jau nebeįsileidimo ir kelionėse duoda daug didesnį saugumą.

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.
Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.
Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.
Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Isteigtas 1915 metais.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Šią savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Visų Dirvos skaitytojų geras bičiulis, o redakcijos dar geresnis bendradarbis, Juozas Bačiūnas su ponia, jau nuo spalio mėn. keliauja po tolimus vakarų kraštus. Kiek iš laisvų spėjimų, jis dar tik už kelių savaitių grįš į Tabor Farm. Savo kelionių planuose numatęs dar daug kur apsilankyti, senas pažintis atnaujinti ir naujas sudaryti.

Vienok mums miela skaitytojų pranešti, kad savo pažadą J. Bačiūnas jau pradeda pildyti. O tas pažadas, kaip dauguma atsimenat, tai tos ilgos ir įdomios kelionės įspūdžių papasakojimas visiems skaitytojams.

Šiandien pradėdamas jau spausdinti. Ir tie kelionių įspūdžiai eis per daugelį Dirvos numerių. Prie jų bus ir nuotraukos, kurios geriau paryskint pasakojamus dalykus, arčiau suriš su tenyškiais žmonėmis ir jų rūpesčiais.

Mes gerai žinome, kad daugelis skaitytojų J. Bačiūno gyvus pasakojimus labai mėgsta. Mėgsta, ta jį senieji ateiviai, nemazgi mėgsta ir naujieji. Tat pasekit juos. Tikrai daug nauja sužinosit.

Šią ilgą J. Bačiūno ir ponios kelionę reikia laikyti lietuviškos ambasadorystės kelione. Jis apėmė toliausiai nukeliausius lietuvius, juos ten tampsniais saitais surišo, jų tarpe didesnę lietuvių lietuviui meilę pakurstė, daugelį net paskatinoj apieistą lietuvių kelią iš naujo pradėti.

Tokius žodžius rašome ne iš oro pagavę. Rašome juos iš mums atėjusių laisvų, rašytų įvairių pažiūrų ir net įvairių tikybų asmenų. Kaip vienas sako, tik tokie į mūsų kraštus atvykę keliauninkai mums nauda ir garbę atneša, kurie lietuvių brolių ir seserų mato. Ir pas mus buvę J. J. Bačiūnai tai su kauptu įrodė.

Vienas Dirvos bičiulis, rašydamas redaktorui laišką iš Pietų Amerikos, apie išgyventas tenyškias įsikūrimo sąlygas taip rašo:

"Buvaus sukūręs ir siuvelyklą, bet kadangi pradėjau siūti moteriškus rūbus, tat susidūriau su sijonų kaprizais. Gi su velniu geriau, kaip su boba. Vis gali velnio galvojimo principą pagauti, gi bobos madų logikos nepagausi. Tat tat biznį likvidavau, ir pradėjau kitą, daug sekmingesnį".

Tas pats bičiulis apie Ameriką taip rašo:

"Niekomet tos Jūsų Amerikos nemėgau ir, kiek dabar girdžiu, vis nekyla nuotaika ją aplankyti. Žinoma, ten yra visi drūgai, norisi draugus pamatyti, ir reikės taiti padaryti nors prieš mirtį... bet šiaip norėtusi geriau Europon pavaziuoti.

Jūsų krašto problema žmogui aiški: viskas matuojama dolerių ir biznio aspektu. Tatai gi, šioji tokį inteligentą, koks jis bebūtų, mala ir sumala. Pas mus nėra to tempo, ir nėra to "karščio", nors temperatūra oro ir kar kada karštesnė. Paš mus reikali tvarkyme galioja principas — "rytoj".

Kiek iš įvairių laisvų galima

susiorientuoti, kurie redakciją pasiekia iš Pietų Amerikos kraštų, ypač Kolumbijos ir Venesuelos, daugumai tenyškųjų naujuelių ateivių pasisekė visiškai pakankamai įsikurti. Kai kurie iš jų ir labai stipriai materialiskai įsitvirtino. Žinoma, tas neatsirado savaime. Kaip ir visur, reikėjo daug apskrumo, sąlygų išstudijavimo, net nemažos rizikos.

Ir garbė tokiems lietuviams. Reikia tik, kad jie niekad neužmirštų mūsų tautinių reikalų, pagal padidėjusią savųjų skatinių sąją, duosniau parenti lietuvių kultūrinis, visuomenininius ir politinius reikalus.

Daugiau patys turėdami, daugiau galime ir kitiems duoti!

DĖKOJAME DIRVOS REMEJAMS

Dirvai parenti skaitytojai atsiuntė šias aukas:

Jurkūnas J., Chicago	\$2.00
Daugvaidys K., Detroit	2.00
Ziogas W., Allentown	2.00
Grigaitis J., Chicago	2.00
Pimpė A., Chicago	7.00
Melinis A., Cleveland	5.00
Rūkas A., Chicago	2.00
Svarcas J., Cleveland	2.00
Bačauskas K., Brooklyn	2.00
Pažemėnas K., Baltimore	2.00
Jasinskis P., New Canaan	2.00
Kuslis J., Waterbury	2.00
Čepas V., Boston	5.00
Sakalas J., Cleveland	5.00
Sermukšnis J., Baltimore	1.00
Cijuskas J., Cleveland	2.00
Iljasevičius S., Detroit	2.00
Rauktytis J., Boston	3.00
Kasakaitis K., Chicago	2.00
Kasiuba P., Reading	2.00
Numgaudas V., Chicago	5.00
Aleksandravičius P., Cleveland	2.00
Butrimaitis S., Cleveland	2.00
Molis P., Detroit	2.00
Stelmokas J., Media	2.00
Mickus S., Gardner	2.00
Montvila J., Brooklyn	2.00
Stimbursys J., Cleveland	2.00
Garbaskas A., England	5.00
Steponis B., Detroit	5.00
Adamonis J., Media	5.00
Jurgaitis P., Wickliffe	2.00
Jasiukaitis J., Chicago	2.00
Seputa K., Detroit	2.00
Trucen J., Barberton	2.00
Narbutas J., Milwaukee	2.00
Petulis St., Omaha	2.00
Laskus O., New Philadelphia	2.00
Davulis P., Nashua	2.00
Brasys A., Sudbury	2.00
Rugienius J., Detroit	2.00
Kudirkas A., Waterbury	1.00
Pračys P., Cleveland	2.00
Baranaskas J., Cleveland	2.00
Bartkus T., Sarnia	2.00
Dilba A., Bridgewater	2.00
Ličkus P., Chicago	2.00
Nikstautas M., Dorchester	1.00
Pročys J., Chicago	2.00
Valys F., Toronto	2.00
Virbickas K., Philadelphia	2.00
Šimkaitis O., Tampa	1.00
Budrys K., Toronto	2.00
Maziliauskas Ed., Cleveland	2.00
Minkūnas V., Cleveland	2.00
Gudaitis R., Chicago	7.00
Sirusas J., Woodhaven	5.00

Aukotojams tariame nuoširdų ačiū.

Kas ir kur?

• Lietuvos jūrų kapitonas Zigmas Domeika, Venesueloje sunkiai serga širdies liga. Yra geriausių gydytojų priežiūroje ir tikimasi, kad pasveiks. Z. Domeika buvo Venesuelos Bendruomenės centro valdybos pirmininku. Jis niekad nesigaili cento lietuviškam reikalui ir šiaip pasižymi, kaip darbštus ir simpatiškas organizatorius. Todėl visa Caracas lietuvių kolonija linki jam ko greičiau pasveikti.

• Lietuvių Studentų Sąjungos studijų dienos įvyks vasario 1-2 d. Detroito Western YMCA palypose, 1601 Clark St.

Studijinė tema "Lietuvos kultūros pasireiškimo formos".

• New Yorke vykstančioje Audubon Artists draugijos dailės parodoje su savo kūriniams dalyvauja ir lietuviai dailininkai: V. Jonynas, P. Puzinas, R. Viesulas ir K. Žoromskis.

• Dail. V. Jonynas New Yorke vykstančioje dailės parodoje gavo grafikos pirmąją premiją ir 100 dol.

• LRKSA centras, kuris yra Wilkes Barre, Pa. pasistatė naujus moderniškus namus ir į juos jau persikėlė.

• Solistė Janina Liustikaitė, atvykusi iš Romos, kur ji studijuoja dainavimą, jau koncertavo Toronte ir Chicagoje. Atsiliepiamai apie koncertus geri ir tikimasi išausiant pajėgias dainininkės.

• Skulptorius A. Mončys, gyvenąs Prancūzijoje, gavo nemažai žaskymų Briuselyje, kur vyks tarptautinė paroda.

• Į Briuselio parodą, kuri įvyks šiais metais ir bus atidaryta gegužės mėn., iš Lietuvos pasiųsta virš 60 gintaro dirbinių. Ne kiek neabejojama, kad parodoje

jie nebus atžymėti, kad tai dirbiniai iš Lietuvos. Jie bus išstatyti Sovietų Sąjungos vardu.

DETROIT

NAUJA ALT S-GOS SKYRIAUS VALDYBA

Sausio 18 d. įvyko ALT S-gos skyriaus susirinkimas, kuriame dalyvavo ir kalbėjo iš Chicago atvykę svečiai: ALT S-gos Valdybos pirm. inž. E. Bartkus, Chicago skyriaus pirm. inž. Algirdas Bakšys ir dr. K. Sruoga.

Susirinkimas išklauė buv. valdybos pirm. A. Ziedo praėjusių metų veiklos pranešimą, gyvai apsvarstė Dirvos vajuus ir visą eilę kitų svarbesnių reikalų ir išrinko naują valdybą: inž. J. Gaizutį — pirm., L. Bulgari — sekr., J. Jušką — išd. ir J. Gaudusą ir K. Šeputą — nariais. Revizijos Komisijon išrinkti: A. Gilvydis, St. Šimoliūnas ir J. Mitkus.

ALT S-GOS VALDYBOS PIRM. INŽ. E. BARTKUS VIESNAGĖ DETROITE

Sausio 18-19 d.d. ALT S-gos Valdybos pirmininkas, inž. E. Bartkus, lydimas Chicago skyriaus pirmininko, inž. Algirdo Bakšio ir dr. K. Sruogos, vizitavo Sąjungos skyrių ir viešėjo Detroito.

Pirmąją dieną, pasibaigus susirinkimui, dr. J. ir M. Simsų namuose buvo suruostas svečiams pagerbti pobūvis, kuriame dalyvavo didžiulis būrys detroitiečių. Ta proga ALT S-gos pirm. inž. E. Bartkus plačiai nušvietė Sąjungos valdybos nuveiktus darbus ir naujus sumanymus.

Pirmoje eilėje valdyba talkina "Vilties" būvį įsigyti pakankamai gerų spaudos priemonių, kurios įgalintų Dirvą geriau iliustruoti ir spausdinti tokiu dažnumu, kokių tik bus reikalsas.

Valdyba yra sudariusi komisijas įvairioms darbo sritims: organizacijos, spaudos, kultūros, jaunimo. Yra numatyta plėsti organizacijos padalinius, stiprinti bendradarbiavimą su kitomis tautinėmis organizacijomis, suaruoti eilę kultūrinių, politinių ir jaunimo sąsąjūdžių ir išleisti keletą leidinių.

Chicago skyriaus pirm. inž. A. Bakšys kvietė detroitiečius veikliai talkinti Dirvos vaju ir visai gražiai Sąjungos valdybos iniciatyvai ir pastangoms.

Kiti kalbėtojai — skyriaus garbės narys dr. J. Sims, dr. K. Sruoga, rašytojas V. Alantas, Detroito Tautinių Organizacijų Sambūrio Komiteto ir LAS-o Detroito skyriaus pirm. K. Veikutis, LRS vietinio skyriaus atstovas, J. Preibys ir Nacionalistų Komiteto atstovas A. Šileika reikė jvairių pagėdavimų, džiaugėsi Sąjungos Valdybos ir

jūs pirmininko iniciatyva apviešinti ir sustiprinti tautinės srovės Jungtinės Amerikos valstybės veiklą, kėlė reikalą tampsnio tautinių organizacijų bendradarbiavimo ir paramos visaf tautinei spaudai.

Pobūvio metu aukomis ir pasižadėjimais surinkta \$465.00. Pobūvis praėjo draugiškoj ir pakilioj nuotaikoj.

Sausio 19 d. rytą vėl susirinko gražus būrelis detroitiečių bendriems pusryčiams ir išlydėti svečius: V. Alantas su ponia, agr. A. Gilvydis, inž. J. Gaizutis su ponia, LRS vietinio skyriaus pirm. P. Stanionis, J. Rekašius, J. Preibys, prekybininkas A. Patalauskas, J. Mitkus su ponia, J. Gaudusas, P. Svila, L. Vismantas, V. Bitinas ir kt. Pono: Sims, Stašienė, Gaizutienė ir Ziedienė susirinkusius pavaišino skaniais pusryčiais, po kurių svečiai išlydėti į Chicago. Kiek teko nugirsti, naujoji Valdyba yra pasiryžusi energingai tęsti Dirvos vaju toliau.

PERSITVARKĖ DETROITO TAUTINIŲ ORGANIZACIJŲ SAMBORIS

Paskutiniame Detroito Tautinių Organizacijų Sambūrio Valdybos posėdyje, kuriame dalyvavo ir visų Sambūrio organizacijų skyrių valdybių pirmininkai, nutarta, kad ateityje Sambūrio valdyba bus vadinama "Komitetu", taigi, pilnas vardas bus: Detroito Tautinių Organizacijų Sambūrio Komitetas. Susitarta, kad komitetą sudarys organizacijų skyrių pirmininkai ir po vieną narį nuo kiekvienos organizacijos. Komiteto pirmininkai kasmet keisis iš eilės. Šiais metais Sambūrio komiteto pirmininkaus LAS skyriaus pirm. K. Veikutis.

Kalbame posėdyje buvo apsvastyta tolimesnė Sambūrio veikla ir lėšų telkimas Nepriklausomybės Fondui.

KILNIAM TIKSLUI

D.L.K. Birutės Draugijos tradicinis kaukių balius įvyks vasario 1 d. 7 val. vakaro Masonic Temple, Hubbard ir Bagley gatvių sankryžoje.

Birutietės baliai kruopščiai ruošiasi. Mening dalį atliks vietinės jėgos. Bus laimėjimams daug dovanų. Kaukės bus premijuojamos. Gros geras orkestras ir veiks skanių valgių bufetas. Pelnas skiriamas lietuviams tremtiniais Sibire.

ISVYKA

Būrys vietos sportininkų vasario 8-9 d.d. vyksa slidinėti pašliūzomis prie Cadillac, Michigan. Žada dalyvauti ir iš Clevelando.

Tuo pačiu metu Kovo krepšinio aikštė vyksa Torontan krepšinio žaidynėms su Aušra.

DEŠIMTMETIS

Vietos ASS skyrius iškilminiams reikal. E. Šaulytė, kartotekai ir archyvu — E. Binkis. Revizijos komisija: P. Jonkus.

vų ir svečių, kurių skaičiūje buvo Seserijos vyriausioji skautininkė L. Cepienė ir Brolijos vyriausias skautininkas S. Kairys.

Kandidatės D. Memėnaitė ir Y. Miltakytė pakeltos į tikras nares.

Programą pravėdė ps. R. Kezys. Buvo juokų laikraštis, kavutė ir šokiai.

Tą dieną įvyko skautininkų pasitarimas su rajono vadu ps. A. Banioniu ir kitais skautų vadovais jubiliejinės stovyklos ir kitais skautų reikalais.

NAUJI VADOVAI

D. L. K. Mindaugo skautų drėvės draugininku paskirtas vyr. sl. Algis Zaprackas, Algimanto drėvės — paskilt. I. Januškevičius. Baltijos skautų tunto adutantu — vyr. sl. J. Kirvelaitis.

Neringoje, kaip ir kiekvienais metais, pildomi income-tax.

Prašome Detroito lietuvių visuomenę aukoti Suvalkų trikampio lietuviams atliekamų vartotus rūbus ir avalinę.

Avalinė ir rūbai bus priimami iki kovo mėn. 15 d. p. Patalausko - Petruilionio parduotuvėje "Gaiva" (W. Vernor Hwy ir 25-tos gatvės kampas), arba paskambinus telefonu TA 5-0303 Albertui Misiūnui, bus atsiimti iš namų.

TORONTO

NEPRIKLAUSOMYBĖS SUKAKTIES MINĖJIMAS

Vasario 15 d. Lietuvių Namuose (1129 Dundas St. W.) įvyks Lietuvos Nepriklausomybės 40 m. sukakties iškilmingas minėjimas. Ta proga kalbės min. V. Gylys ir buv. Žemės ūkio Akademijos docentas J. Paršeliūnas.

Po to meninė dalis ir nuotaiingas pobūvis. Minėjimą ruošia LNT Toronto K-tas ir kviečia gausiai atsilankyti. Pradžią 6 val. 30 min. punktualiai.

PHILADELPHIA

SUDARYTA BENDRUOMENĖS VALDYBA

Po dviejų nepasisekusių susirinkimų praėjusiais metais, sausio mėn. 19 d. įvykęs visuotinis Philadelphia's apylinkės susirinkimas pradžingio lietuviška veikla besisieljojančius lietuvius.

Susirinkimas nors ir nebuvo gausus (dalyvavo 43 asmenys), bet darbingas. Išrinkta 1958 m. apylinkės valdyba, kuri pareigomis pasiskirstė: pirm. prof. J. Puzinas, vicepirmininkai J. Stiklorius ir V. Macijauskas, sekretoriai R. Žukauskaitė ir A. Impulevičius, išdininkai Vl. Norkus ir L. Petrauskaitė, socialiniam reikal. E. Šaulytė, kartotekai ir archyvu — E. Binkis. Revizijos komisija: P. Jonkus.

Revisijos komisija: P. Jonkus, lėjimas laisvas.

A. Danta ir P. Mitalas. Buvo sudaryta komisija ir 1958 m. pravesti Bendruomenės Tarybos rinkimus. Svarstytas ir Nepriklausomybės šventės minėjimas.

Pažiūrėti ir kiti svarbūs vietos klausimai. Pažymėtina, kad suširinkimo metu iškeltas klausimas dėl kai kurioje spaudoje pasirodžiusių straipsnių, žeminančių JAV Bendruomenės pirm. Barzduką, kaip bendruomenės grioviką-ardytąją. Susirinkimas vieningai ir griežtai pasmerkė šią akciją, kaip norinčią pakenkti Bendruomenei, ir nutarė p. Barzdukui pasiųsti padėkos laiską už jo pasišventimą Bendruomenės reikalams.

Susirinkimui pirmini n k a v o prof. A. Jurskis, sekretoriavo M. Rauginė. P. M.

BOSTON

ALB VAJUS

Bostono L. B-nės Valdyba pastebėjusi, kad žymi dalis lietuvių dar iki šiol nėra įsirašę į ALB aktyviųjų narių skaičiū, skelbia šiais: — Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 40 metų; Tautos Himno autorius Dr. V. Kudirkos gimimo 100 metų; lietuvių imigracijos į Ameriką pradžios 300 metų; Sv. Kazimiero gimimo 500 metų; Jubiliejiniais Metais narių įsirašymo vaju sausio ir vasario mėnesiais.

Tenelieka ne vieno susipratu-sio ir geros valios lietuvių, neįsirašiusio į aktyviųjų L. B-nės narių sąrašą.

Išrašymo vietos:
1. ALB Bostono Apylinkės išlininkas Antanas Vilėniškis, 5 Adams St., Dorchester, Mass.
2. Br. Kalvaitis — V. Stelmokas, 389 W. Broadway, So. Boston, Mass. (Real Estate).
3. Pr. Lemberas, 597 E. Broadway, So. Boston, Mass. (Real Estate).

Tose pačiose vietose priimami narių solidarumo įnašai. Nariai kviečiami atlikti savo prievolės iki š. m. kovo 1 dienos.

DR. J. BASANAVIČIAUS MINĖJIMAS

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Bostono skyrius vasario mėn. 9 d. 3 val. po pietų, Liet. Taut. S-gos namuose (484 E 4th St.) So. Bostone, rengia viešą Dr. Jono Basanavičiaus mirties 30 m. minėjimą.

V. K. L. S-gos centro v-bos pirm. adv. A. Juknevičius skaičius paskaitą: "Dr. Basanavičiaus įvairiniai palikimas lietuvių tautai", o Dr. Marija Gimbutienė — "Lietuvių Mokslo Draugija Vilniuje ir Dr. Basanavičius".

Rašytojas Stasys Santvaras paskaitą ištrauks iš paskutinių savo kūrinių, o aktorės Zita Zarankaitė ir Irena Nikolskytė, padeklamuos dienai pritaikytus eilėraščius.

DĖMESIO!

DĖMESIO!

BROWNEJONE SLEIUVIŲ SKYRIUS savo klientų ir visų kitų lietuvių dėmesiui skelbia gerą žinią: nuo 15. 1. 1953 — 15. 2. 1958 m. galima už papigitą kainą pasiūsti į Lietuvą standartinį siuntinį moterims ir vyrams.

Moterims, kaina: USSA \$42.00. Svoris: 8 lbs.
3 yds. stiprios medž. kost. tinkančios įvairioms progoms.
4 1/2 yds. medviln. medž. suknelė, įvairių raštų ir spalvų.
1 vilnonė, geros rūšies skarelė (vieton jos galima pasi-rinkti 4 1/2 yds. rayon medž. suknelę, įvairių spalvų).
3 poros rayon mot. kojinių.
1 pora vasarinių apatinių, labai gražaus išdirbinio.
1 vilnonis šalikas.
1 pora žemais kulnimis batų, stipraus darbo. Juodi ar rudai. Odiniais padais, geros odos. Tinka šventai dienai.

Vyrams, kaina: USA \$42.00. Svoris 7 1/2 lbs.
3 1/2 yds. medžiagos kost., tinkančios kietam nešiojimui. Kartu tinka ir šventai dienai.

3 yds. geros, įvairių spalvų poplin, baltiniams medžiagos
1 švarkelis, su 2 kisenėmis, užtraukiamas "zip".
1 pora vilnonių kojinių.
2 1/2 yds. stiprios medž. kelnės, "corduroy".
1 šalikas, vilnonis.

Jūs galite įdėti į vieną iš tų siuntinių, pasirinkdamas iš mūsų kainaraščių ir daugiau norimų prekių, iki pilno 22 svarų svorio, arba sudaryti 12 galimų siųsti atskirų vardu daiktų. Jokius papildomų mokesčių už siuntinį neprimokėdamas, bet tik už prekes su muitu temokėdamas.

Parodykite šitą mūsų pigių pasiūlymą savo draugams ir pažįstamiems. Leiskite ir jiems pasinaudoti mūsų patarnavimu!

Jei jūs norėtumėte tokį pat siuntinį užsisakyti pasiun-

timui vienoje iš 3 firmų, kurios taip pat siūnia siuntinius, jums kainuotų:

Moteriškas	Vyriškas
1. \$56.61	\$50.10
2. \$51.30	\$47.00
3. \$53.50	\$50.35

Nepasitenkinti, tu, mes siūlome jums dar daugiau. Kiekvienas lietuvis, kuris užsaks savo artimiesiems siuntinį, (ar vieną iš tų čia paduodamų, ar kitoki, tik ne maisto) per mėnesį laikotarpį, nuo 15. 1. 58 — 15. 2. 58, dalyvaus turtingoje loterijoje, kurios dovanų traukimas įvyks 23. 2. 1958 firmos rastinėje, apačioje paduodamu adresu.

Loterija susidės iš šių vertingų dalykų:
2 Italiko išdirbinio lovatiesės;
2 Europinio dydžio pūkų patalai, labai gražaus darbo;
1 šveicariškas, vyr. rankinis 17 akmenų laikrodis;
1 šveicariškas, moteriškas laikrodis;
2 odinės trumpikės, medžiagos ir kailių pamušalu, diržu, kisenėmis, "zip" užsegamos, vyriškos;
3 1/2 yds. medž. vyr. kost. 100% vilnos, tamsiai mėlynos spalvos;
3 1/2 yds. tokios pat medžiagos, tik rudos spalvos;
3 yds. medž. moteriškam kost., tamsiai mėlynos spalvos;
3 yds. medž. moteriškam pilkos spalvos;
6 gabalai po 1 1/2 yd. vilnonės medžiagos moteriškiems sijonams;
6 vilnoniai moteriški sijonai, "zip" susegami;
3 moteriškos "Jersey" bluzkutes;

3 moteriški megstiniai, gryna vilna;
1 vyriškas, Tweed švarkas, rudas;
1 mergaitė vasarinis paltas 8-10 metų.

Viso 32 vertingi laimėjimai. Kiekvienas, kuris laimės kuria nors iš minimų dovanų, mokės tik maitą už jos persiuntimą. Dovanos bus įdedamos į sekanti jūsų siuntinį jūsų artimiesiems Lietuvoje ar kurioje nors kitoje vietoje, Rusijoje. Dovanų negalima atsiimti čia, kadangi tos visos prekės yra be "purches Tax".

Galimius atvykti loterijos dieną pas mus, maloniai kviečiame dalyvauti. Laimėtojų pavardės bus skelbiamos spaudoje. Taipogi kiekvienam laimėtoju bus pasiūstas atskiras laiškas, pranešas jam apie laimėjimą.

Prašykite mūsų kainaraščių ir pavyzdžių. Taipogi duokite mūsų firmos adresą kiekvienam lietuviui, kuris norėtų siųsti siuntinį į Lietuvą savo artimiesiems. Mūsų firma duoda tos pat rūšies ar net geresnes prekes už daug žemesnę kainą.

Visais reikalais (ar tai būtų asmeniškas, ar koks nors kitokis, vengiant rašyti į Lietuvą, parašykite mums,

Kelionė į Pacifiko kraštus (I)

Pirmą kartą į Tolimuosius Vakarų

JUOZAS J. BACHUNAS, Sodas, Michigan

Spalio pradžioje buvau manęs plaukti į Portugaliją ir Ispaniją. Iš ten į Italiją ir gal dar į Vokietiją. Buvau jau per p. A. Trečioką užsakovą ir rezervaciją, bet... buvau užmiršęs, kad 1957 m. spalio 27 d. Margutis ruošia savo trisdešimties metų sukakties minėjimą. Būdamas vienas iš Margučio sumanytojų ir krikštėvių, negalėjau pasiegti, kaip koks piktas patėvis. Atsisakiau keliauti Europon ir pasilikau.

Žmona ir aš nebemėgstame šalčio, gi po Margučio minėjimo keliauti Europon jau būtų kiek per vėlu. Tad pradėjau galvoti: kur važiuosime, kad ištruktume iš Michigano šalčių ir — tuo pačiu metu pasimatyti su dar niekad nematytais lietuviais. Na, ir pamatyti dar niekad nematytas šalis?

Beskaitydamas Chicago Tribune kelionių skyrių, užtikau jdomų straipsnių apie Amerikos tolimuosius vakarus ir Pacifiką. Taip pat apie Pacifiko salas ir Australiją. Mūsų žiemos metu Australijoje nėra žiemos. Ten viskas atvirkščiai: kai pas mus prasideda žiema, tai ten prasideda vasara.

Nutarėm traukti į tą kitą pasaulio pusę. Pranešiau apie tai p. A. Trečiokui, jis išrūpino visas reikalingas rezervacijas. Ir jau lapkričio 13 d. mano brolis Vladas su žmona, išvežė mus į Chicago. Iš čia United Red Carpet lėktuvu išskridome į Los Angeles.

Saoningai kelionę pasirinkom penkioms dienoms anksčiau, negu išplaukia mūsų laivas. Norėjome pirmą kartą aplankyti ir pabūvoti Los Angeles mieste, kur dabar yra apsigyvenę daug mūsų kultūrininkų, biznierių ir pensininkų. Ir vis daugiau jų ten persikelia apsigyventi.

Iš anksto parašiau p. Jurgui Rudeliui (buvusiam chigagiečiui ir dideliu Margučio ir a. a. A. Vanagačio darbų rėmėjui, beje, rodos, vieninteliu dalyviu iš Californijos, atvykusiam į Chigagą dalyvauti Margučio jubilėjuje), kad pasiimu tą pačią filmą, kuri buvo rodyta Margučio minėjime. Ir paprašiau jo surasti kokias patalpas, kur būtų galima filmą parodyti ir Los Angeles lietuviams.

Tuo pat metu parašiau kitą laišką savo pažįstamam laikraštininkui Broniui Railai, pranešdamas apie mūsų atvykimą ir pareikšdamas norą, kad jis mūsų viešėjimo metu sudarytų sąlygas arčiau susipažinti bei su-

eiti su vienu kitu lietuviu kultūrininku ir laikraštininku.

Su p. B. Raila per laiškus susipažinau dar tuo metu, kai jis po karo gyveno Paryžiuje, ir per dešimtį metų ta pažintis nenutrūko, bet vis gilėjo, nors asmeniškai tebuvo susitikę tik vieną kartą ir labai trumpai, tai 1949 metais per įvykusį ALTS steigiamąjį seimą New Yorque.

Mums atskridus į Los Angeles, ir visas sekančias penkias dienas, oras buvo tikrai malonus. Toks, kokiuo pietinė Kalifornija labai didžiuojasi. Kai kitur prasideda šalčiai, sniego pūgos ar liūtys, čia vis beveik ta pati vasara, temperatūra apie 80 laipsnių, šaisti saulė, žaliuoja palmės, tebežydi gelės...

Man buvo svarbu aplankyti Los Angeles senuosius draugus bei pažįstamus ir susipažinti su naujais. Buvo tikrai malonu sutikti senuosius chigagiečius, kaip ponus Conradus, kurie Chicagoje vertėsi fotografijos bizniu, o dabar užsiima suvenyrų ir visokių prašmatnybių prekyba. Ir kaip nesidžiaugsi po ilgos pertraukos pamatęs Jurgį Luką su poniu? Luko sveikata Chicagoje buvo labai sušlubavusi, o dabar jis atrodo pasitaisęs. Tai senas ir ištikimas Margučio darbininkas, ilgametis skelbimų rinkėjas Margučio žurnalui ir radio programoms. Aplankiau ir buvusį jauną chigagietį p. Br. Gediminą, kuris čia drauge su J. Rudeliu veda ir išlaiko vienintelį lietuviško radio savaitinį pusvalandį Pacifiko pakrantėje. Prasmės įkalbėjau kelis žodžius jo radio programai, pasveikindamas Los Angeles lietuvius ir pakvišdamas juos ateiti pažūrėti filmo.

Penktadienį mus pakvietė apsilankyti Lietuvos garbės konsulas Los Angeles mieste, gerb. Dr. Julius ir ponis Bielskiai. Rudelis mus pavėžino į konsulo gražią rezidenciją vakarinėje miesto pusėje. Dr. J. J. Bielskis šandien yra vienas iš tų likusių pionierių, kurie dar Pirmojo Pasaulinio karo metu uoliai pradėjo rūpintis Lietuvos valstybės atstatymo reikalais. Jis buvo vienas iš tų, kuris daug dirbo dėl Lietuvos Astovybės Washingtono įsteigimo.

Tikrai būtų labai reikalinga, kad Dr. J. J. Bielskis surašytų iš tų laikų savo smulkius atsiminimus. Dalis tų atsiminimų buvo jau pradėta spausdinti Lietuvių Dienų žurnale, bet nutrūko, ir ten jiems, be abejo, jomo,

vietos neužtektų. Reikėtų juos išleisti atskira knyga.

Dr. J. J. Bielskis gerai atsimena iš tų laikų daug medžiagos apie tai, kaip tada elgėsi ir laikėsi įvairūs lietuvių politiniai veiksniai ir asmenys. Būty ne tik jom, bet ir naudinga šiandien su ta praeitimi susipažinti naujiesiems mūsų veiksniams ir partijoms. Yra daug skirtumų, bet yra bendrojoje politinėje situacijoje daug ir panašumų. Na, ir klaidos ne sykį tebedaromos tos pačios. Tad būtų galima pasimokyti, kur ir šiandien mūsų politinės partijos atlieka tikrai naudingus darbus, o kur tik be reikalo eikvoja darbą ir jėgas, vieni kitiems kludo ir Lietuvos laisvinimui net pakenkia.

Dr. Bielskis pažadėjo savo atsiminimus užbaigti. Ir reikia tikėtis, kad jis, dabar turėdamas daugiau laisvo laiko, savo sumanymą ištesės.

Pasikalbėjus, pasivažiavus ir praleidus ilgoką laiką malonioje p. Bielskių draugijoje, J. Rudelis mudu parvežė atgal į Biltmore viešbutį, kur buvom apsigyvenę.

Tą patį penktadienį, tiktai iš ryto, aplankiau savo porą amerikiečių draugų, dabar gyvenančių Los Angeles. Pirmasis buvo Don Thomas, All-Year Club of California reikalų vedėjas. Tai yra labai stambi turizmo propaguotojų organizacija, kuri per metus vien skelbimams išleidžia per du milijonus dolerių. Vėliau ap-

lankiau savo seną draugą iš bendros turizmo veiklos laiko, dabar Kanados generalinį konsulą Leo Dolan (savo laiku esu išleides jo biografiją). Buvo tikrai malonu atsiminti laikus, kada jis buvo visos Kanados turizmo direktorius ir iš kurio anuomet aš labai daug pasimokiau, kas yra turizmas ir kaip jis tvarkomas.

Leo Dolan man pavadė savo automobilį su latviu šoferiu, jei kur norėtume po miestą ir apylinkes pavažinėti. Taip pat įdėvė trejetą laiškų Sydney, Melbourne ir Adelaidėje Kanados konsulams, kada ten nuvyksiu ir... jeigu tik man bus reikalinga kokia jų pagalba.

Konsulo Dolano automobilii mažai tesinaudojau. Mano du lie-

tuviai vadovai, pp. Rudelis ir Raila, taip pat siūlė savo automobiliais visur, kur tik noriu, nuvežti, vienas popiet, kitas priešpie, kad turi laisvalaikis. Tuo klausimu ilgiau diskutavome su p. Raila, bet priėjome vienos nuomonės, kad — pasaulio miestai visi panašūs, kad nėra

reikalo visus pakampus smulkiai išžiūrėti ir pagaliau kas yra įdomiausia pamatyti — tai žmonės, savi tautiečiai. Tad su jais susipažinti ir buvo paskirta didžiausia mano Los Angeles viešėjimo laiko dalis.

(Bus daugiau)

Iš šalies žiūrint

ŽURNALO "Į LAISVĘ" ĮDOMYBĖS

Šisai žurnalas kiekviename numeryje turi šį ypatingą. Neišsiskiria ir neseniai išėjęs naujas numeris. Va, keletas to numerio įdomybių.

Paminėjus, kad 1957 m. lapkričio 30 d. New Yorque mirė kan. Juozas Meškauskas, pirmasis Lietuvos kariuomenės kapelionas, parašyta tokia įdomybė, kad savo laiku New Yorque velionis tam tikrų geradarių buvęs įskustas vyskupijos kurijai. Kas tai galėjo padaryti? Negi kokie liberalai ar šliuptarniai?

Rašydamas apie lietuvių Kunigų Vienybės suvažiavimą, minėtas žurnalas skelbia kitą įdomybę. Tame suvažiavime kun. V. Maknys siūlęs reikšti nepasitikėjimą tais kunigais, kurie dalyvauja Lietuvių Fronto Bičiulių veikime.

Kai lietuvių visuomenė skaitė žurnale Į Laisvę minėtas įdomybes, tai kitoje katalikų spaudoje buvo rašoma apie Bažnyčios Vienybės oktavą. Drauge (1958 m. sausio 16 d.) buvo tokia žinutė:

Bažnyčios Vienybės oktava įvyksta šį mėnesį, nuo sausio 18 d. ligi sausio 25 d. Reikia melstis ir apaštalausti, kad viso pasaulio žmonės įsijungtų į vieną tikrą Kristaus Bažnyčią, šv. Petro įpėdinių vadovaujamą.

Iš šalies žiūrint, atrodo, kad visų pirma reikia melstis ir apaštalausti, kad įvyktų vienybė, susiklausymas ir krikščioniškas sugyvenimas savųjų tarpe. Tik vėliau, tai pasiekus, kreipti žygus į atvertimą atsiskyrėlių, pagonų ir žydų. Dabartinėje būklėje pravestoji oktava vargu ar tikslo pasieks.

Priekaištai Draugui

Naujajame Į Laisvę numeryje daromas gerai pagrįstas priekaištas Draugui. Rašoma taip:

Su politinio veikimo idėjomis reikiama Tėvų Marijonų leidžiamas Draugas. Polemizuodamas su praeito Į Laisvę nr. pasakymais dėl vienybės politinėje srityje, pasirinko populiarią, bet nei garbingą, nei pozityvų kelią — priskirti oponetui tai, ko jis nėra skelbęs.

Po to nurodoma, kas Į Laisvę buvo rašyta ir kaip Drauge buvo iškreipta. Taigi Draugas pasiro-

dė stokoja pagrindinės laikraštinės etikos.

Laikraštinės etikos stoka Drauge pasirodė, kai buvo bandyta kabinėtis prie šio Dirvos skyriaus vedėjo — Stebėtojo. Tame laikraštyje (1958 m. sausio 2 d.). Nepastabusis atsiliepė į vieną šio skyriaus straipsnį ir išvedžiojo šitaip:

"Dirva" Nr. 49 daro išvedžiojimus, kas esąs kaltas dėl bolševikinės valdžios ir ar ji esanti iš Dievo! Esą pagal atitemptą prieš raudonąją minią popą kalta buvo valdžia ir kartu dvasiškija ir esą net popas prie to prisipažinęs. Katalikai esą tokio prisipažinimo nerodė. Taip buvo Rusijoje savo metu.

Toliau aiškinama, kad po karo Vokietijoje ir čia Amerikoje nevienuos lietuvis katalikas kunigas pamokslu metu pasakodavęs, kad žiaurioji bolševikinė okupacija esanti Dievo bausmė už mūsų kaltes. Tai, girdi, buvęs mūsų katalikų kunigų prisipažinimas prie kaltės.

Visų pirma tenka nurodyti, kad ne Dirva užsiminė apie tai, kas kaltas, jog Rusijoje įsigalėjo bolševikinė valdžia. Tai padarė Dirvos bendradarbis. Ir tas bendradarbis ne savo nuomone skelbė, o citavo popą pasakiusį, kad bolševikinė valdžia Rusiją užgriuvo už nuodėmes. O kai buvo užsiminta, kad katalikų kunigai nepadarė tokio prisipažinimo, tai aiškiai buvo nurodyta prancūzų revoliucijoje. Buvo nurodyta, kad Prancūzijos revoliucinis triūnolas daug kunigų pasmerkė mirti, kad daugelis tų kunigų paliko savo testamentinius laiškus ir kad nei vienas iš tų prancūzų kunigų nepadarė tokio prisipažinimo, kokį padarė Rusijos popas.

Toks Draugo ir jo bendradarbių elgesys nesiderina ne tik su laikraštine etika, o taipgi lauko aštuntajį Dievo įsakymą, draudžiantį neteisčiai kalbėti prieš artimą savo.

Stebėtojas

D a b a r
p a t s l a i k a s
u ž s i s a k y t i
D I R V A !

Special
Offer

FROM YOUR

COCA-COLA BOTTLER!

Exclusive

TONY BENNETT
HITS

Autographed
Edition of

Čia Tony dainuoja 6 metų garsiausias dainas

Rags to Riches Because of You
Cold, Cold Heart In the Middle of an Island
Come Next Spring Can You Find it in Your Heart

Ploktelės džiaugsmas! Tony Bennett džiaugsmas! Kiekvienas nori puikios Tony Bennett autografuotos laidos — tų dainų, kurios parduotos milijonais! Ir tai lengva gauti! Tik paimkit specialų kuponą iš krautušės, kur jūs perkat Coca-Cola. Užpildykite ir pasiųskite (nepamirškite adresu) su 25 c. Jūsų ploktelė greit ateis — kai vėl pirsit Coke.

Kiekvienas pageidauja puikios Coke — puikiasio gaivinamojo pasaulio gėrimo. Niekas taip nėra skanus — tai platus užsimojimo gėrimas. Parniešš Coke namo šandien — paimk savo kuponą — siųsk ploktelėi gauti.

COKE IS A REGISTERED TRADE MARK. COPYRIGHT 1958 THE COCA-COLA COMPANY.

REGULAR

KING

GERO SKONIO ŽENKLAS

Bottled under authority of The Coca-Cola Company by THE CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY

Nepažįstamoji Amerika

LIETAUS GAMINTOJAI

Švelnių bruozų, apvalaus veido, jau prazilęs vyras, kuris iš lietaus debesų padarė milžinišką biznį, iš pirmo žvilgsnio primena kurį nors orkestro šefą. Laikraštininkui tai pasakius, Krickas linksmai priima pastabą ir sako:

— Mano veikla turi tam tikro panašumo į dirigento darbą. Tiktai mano gaidos yra žemėlapių ženklai, o mano instrumentai — sidabro jodido purkštuvai.

Jis prieina prie didelio, penkiolika vakarinių Amerikos valstybių apimančio, žemėlapio ir parodo vėliavėles, žymintias išsklaidytos oro instrumentus.

— Šiuo metu turime išskirstę 59 purkštuvus tose vietose, kurios, kaip man aiškėja, yra "oro atmainų kampai", — sako jis. — Be to, dar turii 12 jodumų "žemės generatorių", kurie yra įmontuoti sunkvežimiuose, ir penkias lietaus mašinas, kuriomis naudojames iš lėktuvų. Jos kartais, lemiamomis akimirkomis, papildomai metamos į oro frontą.

Dr. Kricko firma, "Water Resources Development Corporation", yra įsikūrusi vie-

name dviaukščiame Denverio pastate. Į jį dieną ir naktį plaukia oro pranešimai iš viso pasaulio dalių. 28 meteorologai ir "elektriniai smegenys" bando tuos duomenis paversti tiksliais oro spėjimais. Apatiniame aukšte yra telefono centrinė. Ji laiko nuolatinį ryšį su lietaus mašinų aptarnautojais, kurie išsklaidyti pusės Europos dydžio plote.

Tas mašinas mačiau dirbančias Arizonoje, Colorade ir Naujojoje Meksikoje. Tai gana nekomplikuotos, metro aukščio krosnelės iš įprastinio pilko metalo, iš pirmo žvilgsnio labai primenančios kavos malūnelius. Tiktai į piltuvėlį, kurin normaliai krinita kavos pupelės, šiuo atveju keliauja sidabro jodido dalelėmis persotinti medžio anglies rutuliukai. Tie rutuliukai iš lėto, tam tikrais laiko tarpais, patenka į žibalinės krosnelės ugnį. Švelni, plika akimi vos įmatoma sidabro jodido dalelių banga atsipalaiduoja iš ugnies ir tam tikrais pūstuvais išmetama į orą. Tikrai sunku tikėti, kad šitas vargas daiktelis galėtų sukelti didelius, ištisas dienas trunkančius lietus ir sniegą. Kai kuriais at-

vejais tie "generatoriai" net nukreipė tornadus.

Kiek "lietaus gamintojų" Krickas su savo mašinomis uždirba, galima išskaičiuoti iš jo tarifų. Iš ūkininkų, kurie pasirašo sutartis su juo, jis gauna nuo 2 iki 5 centų už akrą. Jei lietus kontragenta srityje neviršija normalaus kritulių vidurkio, jis moka palyginti mažą honorarą, tačiau su kiekvienu papildomu lietaus colių jo mokestis didėja. 1951 m. Kricko sutartys apėmė per 330 milijono akrų — plotą, lygų visai Prancūzijai. Veik visi klijentai gavo daugiau negu vidutiniškai lietaus ir už tą vandens perteklių pagal sutartį tinkamai apmokėjo. Vien tik tais metais Kricko pajamos buvo skaičiuojamos per 10 mil. dolerių, o išlaidos nesiekė 1 mil. dol.

Žymi išlaidų dalis eina draudimo bendrovėms — apsaugoti nuo eventualių nuostolių pretenzijų. Viena Rocky Mountain srities firma pareikalavo iš Kricko padengti padidėjusias sniego valymo išlaidas, nes tais metais tame rajone iškrito pusantro karto daugiau sniego. Kitais atvejais Kricką "apkaltino sporto klubai, kurių parengimus lietus išsklaidė, ir kurortai, kurių viešbučiai ištuštėjo, kai neįprastu metų laiku per daug prilijo. Jam buvo prikišama, kad sidabro jo-

dido garai neigiamai veikia eglynų augimą, kad jis iššaukęs krušas, kad esąs kaltas dėl susisiekimo nelaimių, kurios įvyksta dėl plentų šlapumo. Visas pyktis dėl blogų orų, o oras visada yra kam nors blogas, pagaliau atrado kalčių atpikimo ožį.

Tačiau yra ir entuziastingų Kricko apaštaly. Jo karščiausias pasekėjas yra gyvulių augintojas Albertas Mitchellis iš Naujosios Meksikos, kurio ganyklose ganėsi tūkstančiai jaučių ir avių. 1950 m. vasarą, kai sausros periodas grasė katastrofa, jis išskubėjo pas Kricką. Lietaus gamintojas pažadėjo pagalbą, ir, praėjus vos tik porai dienų po to, kai jis paleido savo "generatorius", Mitchellio ganykloje tikrai pradėjo lyti, o jo konkurentai ir toliau skundėsi sausra. Jie važiavo būriais į žaliuojančią konkurento ganyklą "stebuklo" pasižiūrėti.

Tai buvo labiausiai įtikinąs įrodymas, — pasakoja dabar Krickas laikraštininkui. — Po tos dienos vos besuspėjome pasirašinėti sutartis. Ir mes tais metais, davėme tiek lietaus, kad Naujosios Meksikos ir Colorado gyvulių augintojai jau rugsėjo mėnesį pradėjo prašyti, kad mes pagaliau vėl užsuktume tą "vandens čiupą".

Krickas turi jau daugybę pamėgdžiotojų, kurių vieni, ypač buvusieji jo bendra-

darbiai, savo biznį, atrodo, supranta, tačiau kiti, bereikalingai padidindami normas — sidabro jodido daleles jie šaudo perdažnai ir perdideliais kiekiais, — ne tik nepasiekia norimų rezultatų, bet dar sumažio visos Amerikos meteorologinę būklę.

Nekontroliuojama oro kaitaliojų veikla vakariniuose steituose tikrai dar atnėsi nenumatytų pasekų rytiniams steitams, — pareiškė Bernardas Vonnegutas, vienas iš "lietaus gaminimo" atradėjų, kongreso komisijos apklausinėtoms. — Nes čia žaidžiama milžiniškomis jėgomis, o tai, be priežiūros iš kompetentingos pusės, neturėtų būti rizikuojama.

Dr. Krickas priklauso prie tų, kurie reikalauja įvesti "lietaus gaminimo" leidimus.

— Tai yra ypač reikalinga ir dėlto, kad mes kasdien oro kaitaliojimo srity darome vis didesnę pažangą.

Ir jis tuoj pradėjo pasakoti apie tas galimybes: nuo tornadų "pagavimų" iki audrų ir perkūnių jėgos panaudojimo. Laikas, kurį jis buvo skyręs pasikalbėjimui su laikraštininku, jau seniai baigėsi, tačiau jis vis dar tebekalbėjo.

Nes jis laukė lėktuvo, kuris jau seniai turėjo pakilti, tačiau išskridimą vis atidėliojo. Žinoma, dėl blogo oro... — luk —

Vokiečių karinė slaptoji žvalgyba
paskutiniojo karo metu

ARTIMUOSE IR TOLIMUOSE RYTUOSE

Atpasakoja L. S.

Turkų talka

Turkų diplomatija turi savo tradicijas ir lengvai pastebima, kad jos kilusios iš tų laikų, kai Turkijos imperija siekė nuo Persų įlankos iki Vienos vartų. Turkų pasiuntinių pranešimai iš alijantų sostinių visada būdavo labai įdomūs.

Anglai palengvindavo mūsų žinių rinkimo darbą, nes jie turkus ne visuomet taip respektuodavo, kaip šie pageidavo. 19-to šimtmečio Anglijos turkų politika rėmėsi principu saugoti ir krikščionių mažumos teises nuo islamo. Tuometinis žymus anglų politikas Gladstone sukūrė posakį — "The unspeakable Turk" ir jis reikalavo išmesti juos iš Europos: "bag and baggage".

Reikia žinoti, jog turkas yra labai išdidūs ir jautrus, jei ji lygina ar net žemiau stato už armėnus, žydus ir graikus. Vienas mano geriausių žinių šaltinių buvo turkas, tarnaujantis anglų United Kingdom Commercial Corporation, bet dirbęs mažumų naudai.

Rytų kraštuose ne viską pirksti už pinigą

Plačiai yra paplitusi klaidinga nuomonė, kad slaptas žinias galima be vargo už pinigus gauti ar pirkti. Dažniausia tai išimtis — ypač Rytuose. Veik visuomet veikia dar kiti motyvai, tarp kurių pyktis ir kerštas būna patikimiausi pagalbininkai išgaunant paslaptis.

Kartą aš norėjau gauti tas pačias informacijas, už kurias britai labai brangiai sumokėjo. Tiek pinigų išleisti aš negalėjau. Pageidaujamų dokumentų nuorašus vistiek gavau. Žinodamas jų vertę juos man perdavė veltui anglų konsulato tarnautojas — turkas, kurio vieną tolimą giminaitį kažkada kažkoks anglas buvo nužudęs.

Aš laikiau savo pareigą rinkti ne vien grynai karines žinias, bet viską, kas ir kariniai politiniai atžvilgiu galėtų būti svarbu. Svarbiausia buvo žinoti ir sekti, ar turkai, būdami anglų sąjungininkai, laikysis neutraliteto, ar paskelbs karą Vokietijai. Nesitikėta, kad jie tai darytų savanoriškai, bet anglai galėjo juos paspausti. Ir šis spaudimas tegalėjo išeiti iš Sirijos ir Irako. Taigi, reikėjo ten esančias prancūzų bei anglų pajėgas nuolat stebėti ir davinius papildyti žiniomis iš Kairo — alijantų veikimo centro visiems Viduriniams Rytams.

Arabų apmokymas darbui

Ryšiai tarp Turkijos ir Egipto laike karo nebuvo nutrūkę. Egipto karališkoji šeima yra kilusi iš Turkijos. Mehmed Ali, šios dinastijos įkūrėjas, gimė Kavalla mieste iš albanų tėvų. Iki Pirmojo Pasaulinio karo Egipto valdovas teturėjo Khedive (tas reiškia pavaduotoją) titulą ir priklausė Konstantinopolyje reziduojančiam kalifui. Tačiau ir jam pasiskelbus karaliumi, santykiai tarp Istanbulio ir Kairo liko nepasikeitę. Daugelis anglams nepageidaujamų egiptiečių persikėlė Turkijon. Šie turėjo nemažą giminaičių bei draugų Egipte, o pastarųjų pagalba gaudavome pakankamai mums reikalingų žinių.

I pietus nuo Turkijos gulinčios srities stebėjimas tebuvo grynai optiškas: reikėdavo pasitenkinti tuo, ką mūsų patikėtiniai savo akimis matydavo. Bendradarbius arabus tekdavo paruošti, jų fantaziją didinti skaičius pažaboti ir išmokyti piešti bei pažinti ženklus. Tas buvo paprasta, jei norėta pavaizduoti jojantį šv. Jurgį, bet sunku, kai tekdavo susidurti su Australijos ar Naujosios Zelandijos daliniais, kurie savo ženklus naudojo niekad arabams nematytus gyvius.

Ši apmokymą vedė orientalistikos profesorius ir vienos turkų aukštųjų mokyklų kalbų žinovas. Juodviem padėjo keli asistentai. Dirbta mokslininkišku bei generalinio štabo kruopštumu, todėl pasiekta puikių rezultatų.

Žinių rinkimas Šiaurės Afrikoj

Anglai Viduržemio jūra naudotis galėjo tik iš dalies. Todėl didelę dalį aprūpinimo kariuomenei, esančiai Egipte, o taip pat IX ir X armijos Sirijoje bei Irane, turėjo gabenti aplink Gerosios Vilties iškyšulį ir per Raudonąją jūrą. Pagrindinės britų pajėgos buvo Egipte, tačiau didžiuliam naujai atvykstančių junginių ir medžiagos koncentruota Palestinoj ir Sirijoje.

Mano įstaigos surinktas žinias panaudodavo atitinkamas kariuomenės štabas ir jas perrišdavo panaudodavo Afrikos korpso vadovybei. Veik ištiesus dvejus metus tekdavo kasdien dirbti paruošiant padėties žemėlapius, pranešimus apie trupių perklinojimą, jų atvykimą, aprūpinimą, numatomą panaudojimą, apginklavimą, šarvuotųjų skaičių, aviacijos sustiprinimus ir t.t.

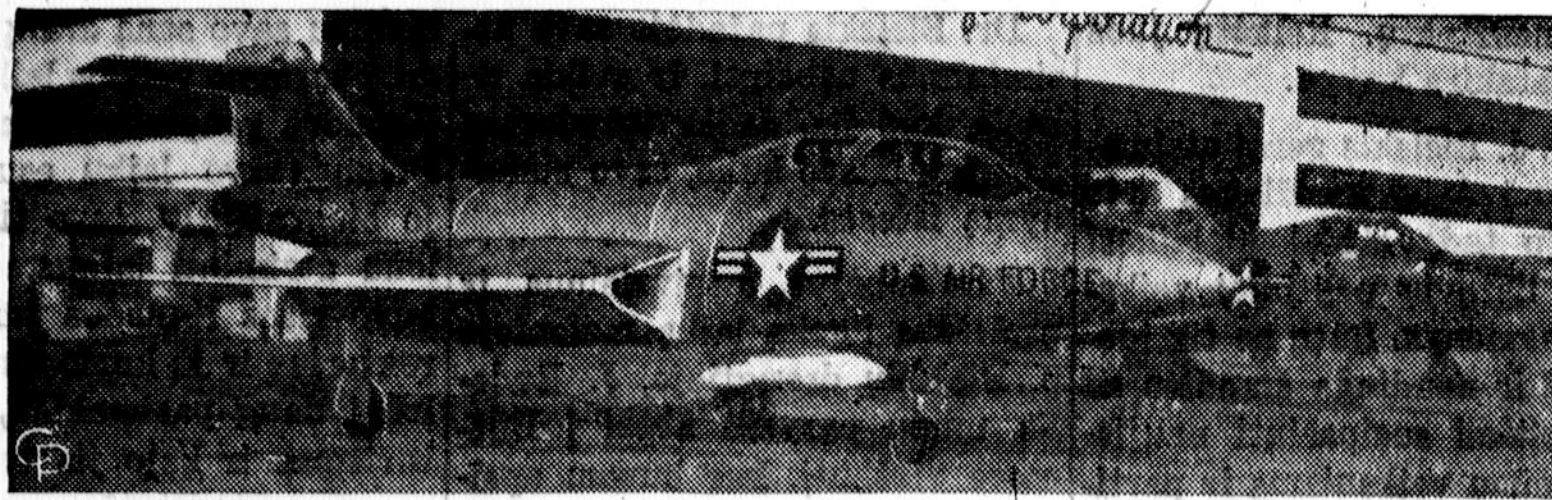
Be šių uždavinių, suprantama, reikėjo rinkti slaptašias karines žinias, tiesioginiai liečiančias karo veiksmus Šiaurinėje Afrikoje. Pav. mums pavyko sužinoti apie britų kovos laivą "Barham" nušaudiną praėjus vos 46 valandom po jo torpedavimo. Anglų admiralitetas tai slėpė, o nei vokiečių karo laivynas, nei aviacija paskendimo negalėjo nustatyti. Aišku, tokio didelio kovos vieneto sunaikinimas turėjo nemažos reikšmės visam karo vedimui Viduržemio jūroje. Tik trims mėnesiams praslinkus anglai prisipažino netekę "Barham".

Arabų vadas, vietoj žurnalisto, išsiunčiamas į Vokietiją

Ryšiai su arabais ir rūpinimasis jais sudarė mums nemažą rūpesčių. Įdomus nuotykis išsivystė su Irako ministru pirminku Raschid Ali el Gailani, kurs buvo pabėgęs Turkijon. Jo draugas — Jeruzalės Mufti liko Teherane, tremiant vokiečius ir italus iš Persijos, Mufti, persirengęs tarnu, išvyko su Italijos pasiuntinybe. Jos globojamas jis atsidadė Romoje.

Išgirdęs apie tai Raschid Ali, kad jo garbė nebūtų pažeista, tuoj panoro vykti Berlynan. Bet tas nebuvo taip paprasta. Nors jis buvo turkų vyriausybei davęs garbės žodį, kad krašto neapleis, tačiau pastarieji vistiek nepasitikėjo ir jį atsidadę sekė. Taip pat stebėjo anglai, greičiausia ir rusai.

Kaip jį išgabenti? Vokišką pasą gauti nesunku, bet neįmanoma jame parūpinti vizą apie įvažiavimą Turkijon. Generalinio konsulato rūsyje dar būta likusių iškasenų. Būtų galima be jokių sunkumų didelėje dėžėje juos siųsti laivu Bulgarijon. ŠD įgaliojtinis, su kuriuo bendrai tą reikalą sprendėme, tokią dėžę

Naujoji atominė raketa — galingiausias lėktuvas McDonnell F.101B Voodoo, kuriam skiriama labai didelė ateitis kovoje su priešų lėktuvais.

Sprausminiai lėktuvai,
vairuojamos raketos ir satelitai

Dabartinė buklė

J. RAMUNIS, Capt. USAF (MC), Flight Surgeon

"Missiles", esančios Army žinioje

1. Nike ("ground-to-air for point defense"). Tai nėra viena raketa, bet visa raketų sistema. Pirmosios šios rūšies raketų baterijos, plačiai žinomos Nike I vardu ir specialisti vadinamos Nike-Ajax, jau senai yra įrengtos didesnių miestų apsaugai. Jų greitis, palyginti, nedidelis ir jos vargu ar tinka net prieš modernius sprausminius lėktuvus; jų veikimo radiusas yra tik apie 36 mylias.

Nike II ar kitaip vadinamas Nike Hercules turi daug didesnę greitį ir galėtų tikti ir prieš šių dienų sprausminius lėktuvus (kai kas tuo abejoja); spėliojama, kad tas greitis bus arti MACH 1. Kai kurios Nike baterijos jau turi Nike Hercules, nors tokių baterijų skaičius dar, turbūt, nedidelis. Nike II veikimo riba bus apie 70 mylių.

Taip pat jau yra užplanuota ir Nike Zeus, bet nežinia, ar ji jau

yra bet kur operuojama. Tai būtų gana moderni raketa, turėtų būti gana artima Air Force Bomarc savo greičiu, nors jos, greičiausiai, neviršytų.

Nike sistema yra tuo ypatinga, kad "missiles" pačios negali "atrasti" priešų lėktuvų, paip kad Air Force Bomarc. Priešo lėktuvai turi būti surasti kitomis, pagalbinėmis sistemomis (šiuo metu yra radaras) ir tada Nike j juos nuvairuojamos iš žemės. Ši sistema yra gera tuo, kad naujos "missiles" gali būti tuojau pat įjungtos ir greitai panaudotos. Nepatogios tuo, kad reikalingas "tarpininkas" ir tuo pačiu laiku prarandama truputis laiko, kuris gali būti labai reikšmingas.

2. Redstone ("ground-to-ground"). Tai kaip ir pereinamoji raketa, bevystant kita, labiau žinoma Jupiter. Ji naudoja tą patį motorą, kuris buvo Air Force išvystytas dėl Thor. Tai Von Braun "vaikas", tačiau jo

užsakė, o Raschid Ali sutiko joje pasislėpęs keliauti. Tačiau šis kelias buvo rizikingas.

Čia atėjo pagalbon Užsienio Reikalų Ministerija. Turkų vyriausybė pakvietė vokiečių spaudos delegaciją. Jina atvyko į Istanbulą Uzs. Reik. ministerio lėktuvu ir atgabeno dėžę, kurioje galėjo tūpti stiprus vyras. Tas atsargumo dėliai, nes pasirūpinta kitas būdas.

Turkams pranešta, kad atvyks aštuoni asmenys. Aštuoni pasai nušleis lėktuvui ir pateikti vizavimui. Aštuntojo įsavo savininkas — Wackernagel, gavo, kaip ir visi kiti, kvietimą į pirmosios dienos vakarę įvykstantį turkų spaudos klubo iškilmingą vakarienę. Didžiam vokiečių delegacijos "apgailestavimui" Wackernagel negalėjo joje dalyvauti, nes staiga sunkiai susirgo. Taigi, jis nebevažiavo nei Ankaron, nei dalyvavo kituose rengimuose.

Vakare, prieš žurnalistam grįžtant Vokietijon, konsulatui slapta atvyko Raschid Ali. Prieš tai teko intensyviai padirbėti, kad persikėlimas iš jo gyvenamosios vietos prie Marmaro jūros į Istanbulą, kur jis irgi turėjo butą, būtų 24 valandas nekrisčių į akis nei turkams, nei anglams, nei rusams.

Jam atvykus į Generalinį Konsulatą, buvo iškvieštas vokiečių gydytojas: reikėjo "Wackernagel" mediciniškai paruošti. Gydytojas uždėjo Raschid Ali tokį tvarstį, kad kiekvienas galvon sužeistas galėjo pavydėti — "sunkus sėlių liaukų uždegimas". Silpnas ligonis, visų užjaučiamas atvyko aerodroman kartu su kitais. Palydėjo vos keli, ir tie patys skubėjo kuo greičiau namo grįžti, nes visą naktį atsisveikinimą šventus jautėsi nuvargę.

Po karo turėjau progos paklausti anglų slapstosios žinių tarnybos valdininko, ką jie pranešė Londonui apie Raschid Ali pabėgimą. Atsakė, buvę įsitikinę, jog jis laivu išvykęs Bulgarijon. Net du agentai tą informaciją jiems parūpinę. Viskas atitiko, ką mes atsargiai savo laiku, kaip gandus, paskleidėm Istanbulė.

(Bus daugiau)

KAD JŪSŲ GIMINĖS IR ARTIMIEJI GAUTŲ SIUNTINIŲ — DOVANA VELYKOMS

JI BŪTINAI IŠSIŪSKITE NEATIDĖLIOJANT!
Siuntinių — dovana šventėms pradžiuokit savo artimuosius!
SIŪSKITE SIUNTINIUS DABAR!

NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PATIKIMOS, ATYDŽIOS IR SKUBIOS FIRMOS
GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 W. 14th St., New York 11, N. Y. Tel. CHelsea 3-2583
(Licensed by USSR)

PAGAL SUTARTĮ, SUDARYTĄ SU INTURISTU, FIRMA TEISĖTA SIŪSTI SIUNTINIUS
I VISAS SSSR RESPUBLIKAS IR LIETUVĄ.

VISOS IŠLAIDOS, IŠKAITANT MUITĄ, APMOKAMA FIRMOS ĮSTAIGOJE.
SIŪSTI GALIMA TIK NAUJUS DAIKTUS.

Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas per 48 val. Pristatymas garantuotas. Siuntinius galima atnešti asmeniškai arba atsiųsti paštu. Atsiuntusieji siuntinius paštu, tuoj gauna atsiųstų daiktų sąrašą ir pranešimą kiek persiuntimas kaštavo. Po kelių dienų siuntėjas gauna Amerikos pašto kvitą, o siuntinį pristatėjas — asmeniškai adresato pakvitavimą.

KIEKVIENAS SIUNTINYS APDRAUSTAS.

Istaigoje didelis pasirinkimas medžiagų, odų, drabužių, avalynės, vaistų ir kitokių geriausių kokybės prekių pačiomis prieinamiausiomis kainomis. Tame pat siuntinyje negalima siųsti maisto produktų ir pramonės dirbinių. Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniai iki 4 valandos.

Klientų patogumui skyriai atidaryti sekančiuose miestuose:

900 Literary Rd.
Cleveland 13, Ohio
Tel. TOWer 1-1461

11339 Jos. Campau
Detroit 12, Mich.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
Philadelphia 23, Pa.
Tel. WALnut 5-8878

RAUDONIEJI VIDURAMŽIAI

TAI YRA

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO
RAGANŲ MEDŽIONĖS

KRONIKA

PODRAUG

SU

APMĖSTYMAIS APIE TAI, KAIP ATOMINIAME AMŽIJE KELIAI Į PRAGARĄ TEBEGRINDŽIAMSI SENO-VISKA GERŲ NORŲ SKALDA.

Dėl žmonių sąvų-lietuvininkų apšvietos ir geresnės
mūsų laikų sampratos surašė
JONAS GIRDZIUS - KLAUSUTIS

tremtinys,
kapitalistu nė buvęs,
nė tapęs.

**ANT PAMINKLO
SPALIO REVOLIUCIJOS
KETURIASDEŠIMTMEČIO**

bei

Ant Perspėjimo,

kad tikėjimas į netikėjimą taipgi yra opiumas liaudžiai,
išleistas kapitalistiniame
LONDONE — 1957 m.,

ir vien dėlto, kad Vilniuje nebėra Zavadzko spaustuvs.

— — —
Knyga tuoj bus gaunama Dirvoje.

Dirva yra vienintelis tos knygos platintojas JAV ir
Kanadoje.

3. Polaris. Tai Navy vystoma IRBM. Ji šiuo metu yra bandy-
mų stadijoje, panašiai kaip Thor ir Jupiter, nors dar ir nepaskir-
ta produkcijai.

4. Vanguard. Iš tikro tai nėra joks ginklas, o Navy žinioje vy-
stomas JAV satelito projektas. Jis turėtų atlikti tą patį, ką pa-
siekė sovietų sputnikai. Jis ruo-
šiamas jau ilgą laiką, nors tik
visai neseniai pirmoji šios rūšies
raketa buvo išauta. Deja, jos
iššovimas nebuvo sėkmingas,
kaip jau žinoma iš spaudos. Pa-
gal gynybos departamento
sprendimą, šis projektas buvo
visiškai išskirtas iš balistinių
raketų projekto, ji naudoja visai
kitus motorus.

Sovietinės raketos

Niekas labai tiksliai nežino, ką
sovietai šioje srityje yra pasie-
kę. Daugelis ir rimtų mokslininkų
galvoja, kad raketų srityje
sovietai jau yra pralenkę Jung-
tines Valstybes. Tiesa, tai tik
spėliojimai, nors jiems yra ir
rimto pagrindo. Vienas iš tokių
įrodymų — tai jų sputnikai.
Nors pats faktas, kad jie jį iššo-
vė į erdves, sukėlė daug viso-
kiausių kalbų įvairiausių žmonių
tarpe, betgi kariniai specialistai
buvo daugiau susirūpinę šios ra-
ketos dydžiu, negu jos iššovimo
faktu.

Žinomas amerikiečių aviacijos
žurnalas Aviation Week rugsė-
jo 16 d. numerįje paskelbė duo-
menis apie sovietų raketą. Šios
žinios, būk tai, buvusios surink-
tos daktarų Saengerių, apie ku-
riuos buvo minėta šio straipsnio
pirmoje pusėje. Kiek tos žinios
yra teisingos, labai sunku pasa-
kyti, nes tasai žurnalas žinomas
sensacijų gaudymu, ir nebūtų
labai nuostabu, jei tos žinios ir
nebūtų tikslios.

Apie jų tikrumą palieku
spręsti patiems skaitytojams,
prieš tai išspėję juos, iš kur jos
paimtos. Tai jokių būdu neat-
stovauja oficialių Jungtinių
Valstybių karinių šaltinių nuo-
monės, ir aš pats esu linkęs į jas
žiūrėti su tam tikra abejojimu.

Štai to žurnalo tvirtinimai:
1. T-2, taip pat vadinama M-
103. Gaminama nuo 1955 metų,
ir sovietai turi jų apie 20,000 pa-
rengtyje (įdomu, kas jas su-
skaitė!). Bazės daugiausia Pa-
baltijo kraštuose. Ji siekianti
iki 1,700 mylių, esanti IRBM ir
išvystanti iki 9,300 mph greitį
(tai būtų MACH 12 — MACH
14 greitis!).

2. T-4, taip pat vadinama M-

102. Siekianti apie 500-1,000 my-
lių, IRBM, greitis nepaduotas,
bet turėtų būti mažesnis, kaip
T-2.

3. T-3, taip pat vadinama M-
104. ICBM (tarp-kontinentinė),
siekianti iki 915 mylių į aukštį,
5,000 mylių į tolį ir išvystanti
iki 13,700 mylių greitį (tai būtų
MACH 19). Tai esanti ta pati
balistinė raketa, kuria sovietai
pasigyrė praeitą rudenį. (Yra
neabejotamų duomenų, kad jie
tikrai buvo iššovę raketą, sie-
kiančią apie 5,000 mylių). Ji, esą,
galinti būti apginkluota atomi-
niu užtaisais, dar pilnai neišėjo iš
bandymų stadijos, ir turėtų bū-
ti produkcijoje apie 1960 metus
(toksai gana ilgas "lead-time"
yra visai normalus balistinių ra-
ketų gamyboje).

4. T-4A; tarp-kontinentinė
(ICBM), dar vos pasiekusi ban-
dymų stadiją, turėtų siekti iki
4,000-10,000 mylių į tolį. Grei-
tis nepatiktas, bet paminėta,
kad ji turėtų atskristi iš Leni-
grado į New Yorką per maždaug
89 minutes.

Tiek žinių, paimtų iš Aviation
Week.

(B. d.)

BALTIMORE

IDOMUS MENO VAKARAS

Maryland. — Lietuviškoji stu-
dentijos dalis, kuri yra susibu-
rusi į Amerikos Lietuvių Stu-
dentų Sąjungos Baltimorės ir
Washingtono skyrius, drauge su
atsargos karių sąjungos Ramo-
vės Baltimorės skyriumi, šių me-
ty vasario mėn. 8 d. 7 val. 30
min., Baltimorėje Calvert Hall
salėje (Cathedral ir Mulberry
gatvių kampas) ruošia meno va-
karą-koncertą.

Programa žada būti įvairi ir
labai įdomi. Ją išpildys New
Jersey, Philadelphiajos ir Mary-
lando jaunieji menininkai-es.

Sokiams grois žinomas čigonų
orkestras.

Pelnas, jei toks liktų, numa-
tytas perduoti vieninteliam ang-
lų kalba studentijos leidžiamam
lietuviškos žurnalui Litanus.

A. Č.

KAS

UŽSISAKĖ

DIRVA —

TAS NESIGAILEJO!

Initiatyva atitenka demokratams

K. S. KARPUS

Sovietai savo "sputnikais" sukrėtė Ameriką iki beprasmių užsimojimų dangintis ant mėnulio. Neteikę lygsvaros, krašto vadai paskandins Ameriką skolų okeane.

1958 fiskaliniams metams prezidentas Eisenhoweris pareikalavo arti 74 bil. dol., ir jaučiama, kad kongresas sutiks duoti. Ligšiolinės valstybės skolų lubos \$274,250,776,590 bus pakeltos iki 280 bil. dol. Tai reikalinga, sako, kad pasivijus rusus erdvinių šovinių srity. Reikia pasivytis ir pralenkti rusus, sako, ir raketus ir mėnulį. Šiam tikslui taip pat teks šimtai milijonų dolerių.

Veik visi tie reikalavimai remiami kai kurių mokslininkų fantastiškais projektais apie reikalingumą užkariauti mėnulį. Tuo tarpu kiti mokslininkai šaltai pastebi, kad, nors pirmieji įrodė, kad mėnulį užkariavę prieštai galės leisti šovinius į žemę, tačiau kodėl tuos šovinius reikėtų pirmą gabenti į mėnulį, kad paskiau taikytų į žemę, kai galima lygiai gerai juos šaudyti į reikalingą vietą iš bet kurios vietos nuo tos pačios žemės.

Jeigu tiems mokslininkams, kurie nori Amerikos šovinius nugabenti ant mėnulio, nerūpėtų nuo jų šovinių apsaugoti Rusiją, jie siūlytų tuos šovinius ruošti šaudymui į Amerikos priešą iš čia pat, nuo žemės.

Trumanas pasigyrė

Pašiepdamas Eisenhowerio nusagabumus, buvęs prez. Trumanas prašneko, kad gen. Eisenhower buvęs geras kariuomenės, kol turėjęs sumanų karo jėgų vadą, kuris pasakysdavęs Eisenhoweriui, ką daryti (Amerikos prezidentas karo metu yra vyriausias ginkluotųjų pajėgų vadovas). Tas respublikonas suerzino ir jie šoko priekštauti Trumanui, kad jis prezidentuodamas apleidęs erdvinių šovinių sritį. Ir vieni ir kiti čia galėjo patykti.

Trumanas pralaimėjo dėl savo prososietinės politikos skandalo. Eisenhoweris išrinktas dėl to, kad pasižadėjo "apvalyti Washingtoną nuo demokratų sąslavų". Respublikonai ne tik nepanaikino nei vienos kenksmingos demokratų su Maskva padarytos sutarties, bet dar tęsė tą pačią Trumano-Achesono politiką sovietų atžvilgiu.

Jie turėjo penkeris metus erdvinių šovinių programai plėsti ir galėjo paleisti savo "sputniką" pirmą rusų. Tačiau į visa tai žiūrėjo pro pirštus, gi sovietų šnipai ir amerikiečiai išdavikai, vogdami Amerikos paslapstis, pagreitino bolševikų darbą, tuo pačiu metu pajungę Eisenhowerį keistam sumanymui įsiūlyti rusams "atviro dangaus inspekciją". To siūlymo Eisenhoweris laikėsi nuo 1955 metų pasimatymo su Kremliu vadais Zenevoje iki tol, kol rusai paleido savo "sputnikus".

Politinis demokratų krautis

Artėjant šio rudens dalies kongreso atstovų ir 1960 metų prezidento ir kitos dalies kongreso rinkimams, demokratai, kaltindami respublikonų administraciją dėl gynybos reikalų

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės P. J. KERSIS, dėl apikainavimo ko visada reikalauja apdraudimo kompanijos pirm, negu išmok: už nuostolius.

P. J. KERSIS,
609 Society for Savings Bldg.
Telef.: MAin 1-1773
Rezidencija: PENINSULA 25

apleidimo patys turėdami atstovų rūmų ir senato daugumas, vėl laimės savo daugumas perabejus rinkimus, dabar leisdami prezidentui skirti dideles sumas krašto apsaugai. Patys respublikonai skirai galės ką Eisenhoweriui padėti. Kongrese šalies apsaugos klausimu iniciatyva priklausys ne nuo prezidento, bet nuo demokratų daugumos atstovų rūmuose ir senate. Jie pasiryžę duoti pinigų ir tiems reikalams, kuriems Eisenhoweris siūlė sumažinti, apsigynimo tikslams skiriant didesnes sumas. Tuo jie laimės piliečių simpatijas, ypač, kai dabar darbai sumazėja, demokratų pastangomis darbus padidinus. Kažin kas galės sulaukyti demokratų ir nuo išrinkimo savo prezidento 1960 metais. Bet per trejus metus iki 1960 m. lapkričio rinkimų dar daug kas gali pasikeisti.

LAIŠKAS REDAKCIJAI

J. J. BACIONAI ATVEŽĖ
AUSTRALIJOS LIETUVIAMS
DAUG DŽIAUGSMO

Sausio mėn. 3 d. išleidome iš Australijos J. J. Bačiūnus. Nesu niekieno įgaliojtas trumpiau ar plačiau pareikšti mintis dėl J. Bačiūnų atsilankymo, bet, kaip senas J. J. Bačiūnų pažįstamas, galiu su pasitenkinimu pareikšti, kad P. Bačiūnai atvežė daug džiaugsmo Australijos lietuviams.

Lankė didesnes lietuvių kolonijas, parodė J. Vanagaičio ir "Margučio" žurnalo 30 metų veiklos filminę apžvalgą. Visur plačiai ir nuosirdžiai kalbėjo apie Amerikos gyvenimą, lietuvių iškūrimą, kultūrą, tautinę veiklą. Aplankė ir visą eilę paskirų asmenų, nežinūrint nė jų religinio, nė politinio įsitikinimo.

J. J. Bačiūnai, kaip seni veikėjai — patriotai atsilankė Australijoje, ne Australijos miestų, pramonės ar kultūros pažiūrėti, bet atvyko aplankyti savo tautiečių-lietuvių, pamatyti, kaip jie čia kuriasi, kaip kultūriniai susiorganizavę. Šis jų žestas užkariavo Australijos lietuvių širdis.

Jei per kurį laiką negatūmet iš P. L. Bendruomenės Tarybos Pirmininko P. Kovalskio, ar J. J. Bačiūnų Globojimo Komiteto atitinkamo J. J. Bačiūnų kelionės įvertinimo, aš Jums parašysiu atitinkamą rašinį-jspūdžius apie J. J. Bačiūnų apsilankymą.

Simas Narušis, Australija

PRANEŠAMA... NATIONWIDE'S naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas palengia visą jūsų šeimą... neautomatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (po 14 metų amžiaus) NE KIEK NEPADIDĖJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:

PAULINA MOZURAITIS,
Agentas
SK 1-2183

MARGUTIS

vra patį seniausią Amerikos lietuvių žurnalą. Jis išsina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUCIO metinė prenumėta \$3.00.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

Clevelande APYLINKĖSE

Clevelando lietuvių bendruomenės išrinkto naują vadovybę

Šį sekmadienį įvyksiam bendruomenės apylinkės susirinkime dalyvavo netoli 200 narių. Susirinkimą pradėjo pirm. K. S. Karpus, pakviesdamas susirinkimą vesti Idzelį ir Karalių, gi sekretoriauti Z. Jankų ir J. Gulbinienę.

Naujoji bendruomenės apylinkės vadovybė išrinkti: K. S. Karpus, J. Damašis, A. Bielskus, A. Alkaitis, V. Kasparavičiūtė, J. Nasvytis, F. Eidimtas, J. Virbalis ir J. Žemaitis.

Lietuvių salės vadovybės pobūvis

artimiesiems salės talkininkams ir Clevelando lietuvių organizacijoms

SKAUTAI

• Sausio 18-19 d. Detroito buvo suvažiavę skautų-tų vadovai pasitarti šią vasarą numatomos Tautinės Stovyklos reikalais. Pasitarimuose dalyvavo Seserijos Vyriausioji Skautininkė v. s. L. Cepienė iš Bostono, Brolijos Vyriausioji Skautininkė v. s. S. St. Kairys iš Toronto, Taut. Stovyklos organizacinės k-jos pirm. v. s. Pr. Karalius iš Clevelando, Vidurio Rajono vadas ps. A. Banionis Detroito ir Clevelando skautų ir skautų tūntų vadovų narių. Išdiskutuoti keli TS vietos ir laiko variantai, aplankyti patogus parkus. Galutinį sprendimą, visais tais reikalais padarys TS organizacinė k-ja.

• Sausio 18 d. Detroito ASS atšventė Akad. Skautų Sąjūdžio dešimtmetį, kuriame paskaitą skaitė Korp! Vytis filisteris v. s. S. Kairys.

• "Sumuštinis" — neatskiriam akad. skautų stovyklų bei saskrydžių dalis. Šis humoro ir satyros laikraštėlis kaskart vis naujomis žiežirbomis nušvaidavo kiekviename didesniame ASS susitikime. Savo dešimtmečiui atžymėti "Sumuštinis" pasirodė spausdintu leidiniu, kurį surengė Korp! Vytis senj. Rimas Vėžys. Leidinys gaunamas pas senj. Kest. Dirki, 3922 S. Artesian St., Chicago 32, Illinois. Kaina — 25 c.

• Chicago ASS skyrius per Atvelykį, bal. 12 d., Knickerbocker viešbutio Grand Ballroom salėje rengia puošnų balių. Chicago ir jos apylinkių lietuvių kviečiami skaitlingai dalyvauti. Šokių salė turi prašmatnias stiklines grindis, apšviestas iš apačios.

• Atlanto pakrastyje, pertvarkant LSB 1-jo rajono vadiją, Skautų Skyrių vesti buvo pakviestas sk. vytis vyr. sklt. Ant. Saulaitis, jr. Tame rajone skautiškieji vienetai yra išsimeję visoje Naujosios Anglijos erdvėje. Dėl atstumų neįmanoma lažnai visus vienetus aplankyti bei instruktuoti. Jaunasis Skautų Skyriaus vedėjas, pasikvietęs padėjėjų sk. vyti sklt. Kazį Norkeiliūną, nutarė jaunesniuosių skautų vadovus informuoti raštu. BUDŽIU vardu išleido rotatorium spausdintą leidinį, kuri gauna vieneto vadai, skiltininkai ir paskiltininkai. Įvade nusakomas šio leidinio tikslas. Toliau rašoma apie didžiulius įvykius — Jūrinės Lietuvos sukaktis, planingiesnio darbo reikalą — Skautų Sueigos, draugovę — Skautų žaidimai, skiltiniai — Skiltininko pareigos, ugdymo apyaušryje — Skauto pareiga sau pačiam ir Skauto įstatymai, tarp programinių minčių — Skautų specialybės, lietuvių lobynuose — Lietuvių tautosaka ir Liaudies pasakojimai, lietuvių — didieji kūrėjai — K. Donelaičiai, A. Vienuolis-Zukauskas, Mažasis mįslių malūnėlis ir pabaigai — Mūsų knygų rinkinys. Prie leidinio pridėtos trijų sk. specialybių — knygnešio, pasakų sekėjo ir pirmosios pagalbos tiekėjo programos.

cijų atstovams buvo surengtas šis sekmadienį. Jį atidarė Salės vadovybės pirmininkas J. Gražulis pakviesdamas programą vesti Z. Dučmaną.

Iš padarytų pranešimų paaiškėjo, kad dabar salė jau veikia 45 metus. Jos garbės narių tarpe yra išrinkti 7 asmenys. Paskutiniu tokiu garbės nariu yra išrinktas Kazys Karpus, kuriam šiame pobūvyje ir buvo įteikta auksinė nario kortelė. Kiti, anksčiau garbės nariais buvo išrinkti: F. Baranauskas, J. Saukevičius, F. Saukevičius, Ad. Ivinskas, A. Bany, J. Urbšaitis.

Praejusiais metais salei vadovavo šie direktoriai: J. Gražulis, P. Buknys, Buknys jr., Samas jr., P. Sukys, A. Bany, Hala-burda, St. Mačys ir Z. Dučmanas. Kontrolės komisijoje dirbo: J. Misčikas, Kulbokas, Končiūtė, Apanavičius ir Čepas. Teisės patarėjas adv. Povilas Chalko.

Pobūvyje kalbėjo visi direktoriai, organizacijų atstovai. Visi pasidžiaugė, kad salė gerinama, linkejo, kad būtų žiūrima naujos, patogesnės vietos, nes į čia jau jaučiamas didelis juodųjų spaudimas. Pobūvio metu J. Gražulis parodė ir savo gamybos filmą iš salės veiklos.

Lietuvių Salės Bendrovės šėrininkų metinis susirinkimas įvyks pirmadienį, sausio 27, nuo 8 val. vakaro salės patalpose. Bus metinė apyskaita, renkama nauja valdyba ir svarstoma įvairūs reikalai.

Kurie negalit asmeniškai dalyvauti susirinkime, savo įgaliojimus perduokit kitam nariui, kuris dalyvaus.

Padėka ponai Jakubs
Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės valdyba buvo skolinga laidotuvių direktoriui ponai Dellai Jakubs (Jakubauskienei) apie \$175 už palaikojimą mirusios mūsų bendruomenės narės Genovaitės Siaurukaitės.

Apylinkės valdybos išdėtininkui J. Mikoniui sumokant paskutinę skolos dalį, ponai Jakubs padarė Bendruomenei nuolaidą, padovanodama apie \$75, už ką jai priklauso nuosirdi padėka.

Valdyba
Dirvoje galite gauti knygą "Vyrai Gedimino kalne" kaštuoja \$2.00. Tai įdomūs savanorio-kūrėjo St. Butkaus pasakojimai apie laisvės kovas.

Visų trijų BALFO Skyrių Clevelande prastovoj piniginių įrankiavoj surinkta 1169.75 dol.

Aukojų:
\$50.00 — Dr. J. Skriniska.
\$25.00 — M. ir J. Mikoniai.
\$20.00 — Dr. K. Pautienis, Dr. A. Martus.
\$15.00 — Dr. J. Stankaitis, Dr. V. Ramanauskas.
\$12.00 — V. Steponavičius.
\$10.00 — Dr. J. Masilionis, A. Alkaitis, A. Bany, P. J. Staniskis, A. V. Mauručiai, H. Idzelis, P. Stravinskis, A. Dovydaičis, Dr. Z. Sabaitis, Dr. K. Amoroaitis, V. Kasakaitis, D. P. Mikolūnai, J. Kazickas, S. Kudokas, J. Balbutas, P. N. Bielinis, P. Aleksandravičius, V. Amšiejus, J. Juozaitis, A. Valaitis, A. Bielskus.
\$5.00 — P. Dabrila, kun. dr. K. Sirvaitis, P. Čigas, G. Zeboravičius, M. Titiene, J. Dobrovolskis, P. Ambrazas, I. Stankevičius, V. Petukauskas, L. Aželis, A. Rukšėnas, B. Gaidžiūnas, A. Mikulskis, J. Misčik, Z. Jan-

Turime gerų ir gražių namų, vienos ir dviejų šeimų, Naujosios Parapijos rajone.

Norintieji savo namus gerai parduoti taip pat šaukit mane.

Stanley Yacas, jr.
lietuvis

REALM REALTY
IV 1-9311

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 dolerį ir užsisakyk metams jau aštuntus metus šiame kontinente einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELEDA

Išsina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn. Rašykite dar šiandien: PELEDA, 231 Wallace Ave. S., Welland, Ont., Canada.

kus, G. Melsbakas, V. Brizgys, Z. Obelenis, J. A. Augustinavičai, J. Babutas, H. Stasas, I. A. Jonaičiai, A. Mikolūnas, J. Strayinskas, A. Jonaitis, L. Bannevičius, A. Silvestravicius, S. Chodochauskas, V. Verbyla, A. S. Barzdukai, P. Tamulionis, V. Bakūnas, A. V. Tamulionis, K. Gaižutis, J. Gudėnas, J. J. Pikturnai, J. DeRichter, Viktoras S. (neįskaitomas), B. Pračkus, P. Klorys, J. Kubiliūnas, A. I. Malenai, V. Janušis, Venclovas, P. Zigmantas, V. Steponavičius, V. Palubinskas, E. Petkevičius, J. Barniškis, D. P. Nasvytis, A. Bielskis, A. Gargasas, Ed. Ilan-da, A. Telyčėnas, J. Cijunskas, A. Nasvytis, A. V. Palūnai, J. Snieckus, V. Bartuška, Ravinskienė, A. Kunigiskis, A. Karkliū, B. Karkliū, P. Židonis, K. Zygas, J. Zygas, K. Židonis, A. Ramanauskas, J. Vaitaitis, A. Orentas, V. Valys, I. A. Sušin-kai, P. Žilinskis, J. Nasvytis, F. Navickas, (neįskaitoma), P. E. Mikšys, P. Skardis, K. Gelaziū, D. Jakubus, B. Juškenienė, M. Mickeyčius, S. S. Lanauksai, V. O. Rociūnai, Butkus, V. Matulionis, A. E. Lužai, P. Gruodis, A. Baly, A. Garka, Dr. P. Stungys, M. Dunduraitė, E. Steponavičius.

\$4.00 — A. Kasperavičius, V. Čiurlionis, A. V. Garmai.
\$3.00 — A. V. Navickai, J. Bružas, J. Gaška, A. Gailiusis, B. Brizgys, A. Kasperaitis, R. Degesenė, V. Apanius, L. Kazėnas, K. Mažonas, R. Vodopas, J. Virbalis, V. Senbergas, V. Rinkus, W. Valdukaitis, V. Bačiūlis, P. Grigonis, J. Kalvaitis, J. Rastenis, J. B. Vasariai, A. Sadauskas, V. Raulinaitis, E. Jakulis, S. B. Urbanavičius, J. Titas, V. Kamantas, V. Urbšaitis, V. Stuogis, A. Dailydė, A. Kavaliūnas, P. Stempuzis, B. Gražulis, L. Pivoriūnas, D. Širvaitienė, V. Jokubaitis, M. Rakus, V. Pasakarnis, J. Daugėla, P. Balčiūnas.

Išnuomojamas 3 kamb. butas Senesnio amžiaus žmonėms, antrame aukšte. Dideli kambariai ir porčius. Gazo šildymas savininko. Kaina 45 dol.
Teirautis: 1033 E. 76 St. Tel. HE 1-2283. (9)

KAD JEHOVA yra vieningas tikras Dievas, dangaus ir žemės Sutvėtojas, esantis nuo amžių ir per amžius; kad Logos buvo jo sutvėrimo pradžia; kad Logos tapo žmogumi; kad dabar jis yra Viešpats Jėzus Kristus garbėje, apsiustas visa galybe danguje ir žemėje.

KAD DIEVAS sutvėrė žemę dėl žmogaus, sutvėrė tobulą žmogų ir pastatė jį ant žemės; kad žmogus laisva valia pasidarė nepaklusnus Dievo įstatymui ir buvo pasmerktas mirtin; kad dėl Adomo nusidėjimo visi žmonės gimė nusidėjėliais ir neturintais teisės gyventi.

KAD JEZUS buvo padarytas žmogine esybe, kad pasidarytų žmogaus Atpirkėjas; kad jis davė savo gyvybę žmogaus atvadavimui ir tuo patiekė atpirkimą kainą; kad Jėzus kėlė iš numirusių kaip dieviška esybė, nuzengė į dangų, ir tenai pristatė savo žmoginės aukos vertybę kaip atpirkimo kainą už žmogų.

KAD per ilgus amžius Dievas, per Kristų, rinko iš žmonių savo tarnybos narius, iš kurių susideda Kristaus kūnas; kad bažnicos užduotis yra sekti savo Viešpaties Kristaus Jėzaus pėdomis, augti ir jo panašumą, duoti liudijimą apie Jehovos Dievo vardą ir planą, ir, pagaliau, įeiti į garbę su Kristumi Jėzumi jo dangiškoje karalystėje; kad Kristus, Galva ir kūnas, sudaro "pažadėjimo sėklą" per kurią mus palaimintos visos žemės giminės.

WILLIAM SHIMKUS
1077 East Wallings Rd.
Brecksville, Ohio

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 dolerį ir užsisakyk metams jau aštuntus metus šiame kontinente einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELEDA

Išsina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn. Rašykite dar šiandien: PELEDA, 231 Wallace Ave. S., Welland, Ont., Canada.

DĖMESIO! GLOBE TRAVEL SERVICE

Persiuočia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius

Lietuvą ir visus Rusijos kraštus, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti. Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis yra: 15"x15"x12".

Oro paštu galima siųsti iki 22 svarų. Maistą kartu su rūbais siųsti neleidžiama.

Ištaiga yra naujai perorganizuota ir klijentų patogumui naujose patalpose.

Mūsų pareiga kreipti didžiausią dėmesį į siuntėjui prieinamą apikainavimą, gerą patarnavimą ir greitą paketų pristatymą. Naujose patalpose siuntiniai jau priimami.

Visi įstaigos tarnautojai yra lietuviai, dirba gaudami algas, be jokių priedų už pasiunčiamus siuntinius.

Priėmimo valandos kasdien nuo 9:30 iki 6 val. Trečiadieniais nuo 9:30 iki 8 val. Šeštadieniais nuo 9 iki 3 val.

Adresas: 1313 Addison Rd., kampas Superior ir E. 71st St. Tel. UT 1-0807.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bel-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525
Antroji mūsų krautuvė yra
1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiausių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatai. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksėte, visi patogumai Jums.

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCija: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudimo-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763
936 East 185 Street KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Ar Paleckis užmiršo ką rašė?

"Vasario 16 d. aktas buvo revoliucinis žygis, buvo drausmės pareiškimas ir didis vienybės aktas, sujungęs visus lietuvių tautos vadus Lietuvos gerovės vardu".

"Vasario 16 d. aktas nebuvo kieno nors malonės aktas, nepriklausomybės dovanojimo aktas, bet juo mes patys sau laisvę paėmėme, tik patys sau dėkingi už jį būdami".

"... gimė galinga viltis, buvo rastas tikrasis pagrindas, tikrasis žodis. Ir neilgai reikėjo laukti — viltis neapvyly: žodis virto kūnu".

Tai yra žodžiai ne kieno kito, o Justo Paleckio, dabartinio Lietuvos "kvilnigo", kuris (tikėdamas ar netikėdamas?) pastaruoju metu tvirtina, esą, Lietuva "tik dabar" tikrai... laisva ir nepriklausoma.

Čia kaip tik pakartotas mintis J. Paleckio rašė lygiai prieš 30 metų, pirmojo Lietuvos nepriklausomybės dešimtmečio sukakties proga. Rašė pagal autentiškai atpasakotą Lietuvos Tarybos nario D. Malinausko tuometinę Lietuvos padėtį.

Nėra pamato manyti, kad jis tada rašė tatau nenusirdžiai: juk tada ne taip, kaip dabar — tada nebuvo prievolės kalbėti kieno nors lieptus žodžius.

Gal Paleckis ir užmiršo, ką jis tada kalbėjo... O gal ir ne... Bet mūsų daugelis tikrai buvome pamišę, ar net ir nežinojome. Todėl šiandien pradėdame spausdinti tą Justo Paleckio straipsnį, išspausdiną Lietuvos Sąjūdo Sąjūdo Centro Valdybos sekretoriaus A. Marcinkevičiaus redaguojame leidinyje "1928 m. Vasario 16".

KAIP GIMĖ LIETUVOS LAISVĖS ŽODIS

(Nepriklausomybės atstatymo darbas Vilniuje)

Pradžioje buvo žodis....

Su pirmaisiais Didžiojo karo šūviais 1914 metais konkrečiai iškilo Lietuvos laisvės viltis. Gimė ji pirmiausia tautos vaduose, kurių susirūpinimo tautos likimu gresiančios karo baisenybės nenuslėgė. Pirmomis karo dienomis Rusijos vyriausiojo karo vado Nikolai Nikolajevičio išleistas atsisaukimas į lenkų tautą davė pagrindą toms viltims, bet kartu sukėlė abejonių ir iškėlė reikalą atkintai susirūpinti savo krašto politiniu likimu. Vilniuje, kur buvo atgimusių tautos aktyvumo centras, įžymesnieji lietuvių visuomenės atstovai pradėjo rinktis ir svarstyti padėjimą. Rusai žadėjo lenkams jų svajonių įgyvendinimą, o tarp lenkų svajonių buvo ir lietuvių atstatymas. Reikėjo gintis nuo tos pavojingos svajonės, Aktingų lietuvių būrelis nutarė pasiūti deklaraciją Rusijos vyriausybei dėl lietuvių teisės turėti savo svajones skyrimui nuo lenkų ir nebūti vieno likimo surištiems. Deklaraciją sustatė St. Silingas ir D. Malinauskas, o lietuvių atstovas Dūmų M. Yčas ją įteikė Nikolai Nikolajevičiui, ministrui pirmininkui Goremykinui ir Valstybės Dūmų pirmininkui Rodzianko. Tai buvo pirmas karo pradžioje lietuvių aktingas žygis savo likimui ginti.

Taip pat pirmomis karo dienomis ir Rusijos Valstybės Dūmų buvo tartas žodis dėl Lietuvos likimo. Tai buvo M. Yčo pareiškimas, kad lietuvių mato tarp karo uždavinį ir Mažosios Lietuvos susijungimą su Didžiąja

Lietuva ir autonominės tvarkos įkūrimą Lietuvoje.

Vilniuje įsikūrė slapta lietuvių centras tautos reikalams ginti. Tas centras kreipėsi plačiu laišku į Amerikos lietuvius, kur iškelta mintis kovoti dėl apsisprendimo teisės Lietuvai ir Amerikos lietuvių raginami tą mintį skleisti Amerikoje ir Europoje. Tai buvo paskutinis aktingas žygis prieš didžiulius karo įvykius, kurie išblaškė lietuvių tautą ir suskaldė jos aktingųjų jėgų veikimą. 1915 metų pavasarį vokiečiai okupavo dalį Lietuvos, o tu pačių metų rudėnį visą. Jie paėmė Vilnių. Gaušingos lietuvių organizacijos, išbuvojusios tremtinių antplūdžio metu, turėjo uždaryti. Vilniuje liko tik nedidelis aktingųjų lietuvių inteligentų būrelis. Jie liko ne tiek savais sumetimais, kiek su sąmoningu nusistatymu rūpintis Lietuvos reikalais. Padėjimas buvo nelengvas. Okupacija valdžia su nepasitikėjimu žiūrėjo į bet kokį viešojo darbo pasireiškimą. Lietuvių spauda buvo visiškai uždrausta, pasirodė tiksliai okupacijos valdžios leidžiamoji "Dabartis", kuri buvo svetima lietuvių tautos siekimams.

Aktingų žygių reikalas atsirado tuoj miesta užėmus, nes vokiečių kariuomenės vadovybė išleido atsisaukimą į gyventojus, kur pasakyta, kad Vilnius esąs iš rusų jungo išvadotas "lenkų miestas", kuris nuolat buvęs "garsios Lenkijos valstybės perlas". Lietuviams užprotestavus tas visur išliptas atsisaukimas buvo nuplėštas. Ir visą laiką greta pastangų lietuvių tautos teisėms ginti prieš vokiečių okupacijos valdžią, teko kovoti su lenkų noru būti vieninteliais Vilniaus net ir visos Lietuvos globėjais. Visų pažiūrų lietuvių veikėjai išrinko komitetą lietuvių reikalams atstovauti. Svarbiausias uždavinys buvo išnaudoti karo sudarytas sąlygas Lietuvos apsisprendimo teisėms iškovoti. Be paskleistų liaudyje slaptų atsisaukimų, kuriais buvo ta mintis keliama, lietuvių veikėjai įteikė keletą memorandumų vokiečių okupacinei valdžiai. Juose buvo išdėstyta lietuvių tautos praeitis ir tautinio atgimo judėjimas bei siekimai atstatyti Lietuvos nepriklausomą valstybę. Nemaža raštų tad įteikta dėl tuo-

metinio Lietuvos padėjimo, kuriais prašoma pripažinti lietuvių kalbos teises, leisti draugijoms veikti, o taip pat palengvinti rekvizicijų našta. Trečioji darbo kryptis buvo — atsispirti lenkams, 1916 m. gegužės mėnesį Vilniaus lietuvių prisidėjo prie "Rusijos prislėgtųjų tautų lygos" memorandumo Vilsonui ir gavo leidimą deleguoti savo atstovus į Loanos "tautų kongresą".

Bet sunku buvo kalbėti su vokiečių karo valdžia, kuri jautėsi tada visagalė ir suprato tikrai kardu ir patrankų kalbą. Vokiečių karių akys Lietuvos klausimas buvo išspręstas kardu ir jokio kito sprendimo nereikavo. Ir ne tik vokiečiams, bet ir vargą vargusiai Lietuvos liaudžiai tokis įspūdis galėjo susidaryti. Juk kas drįstų prieš galimą vokiečių kalbėti ir dar ko nors reikalauti? Maža kas žinojo apie lietuvių veikėjų saujelės rūpestį iškovoti Lietuvai laisvės saulę. O tas patriotų būrelis nerimo ir neleidė "galingam vokiečiui" savo esimo užmiršti. Jis buvo galingas dvasia ir tvirtas savo vieningumu. Bendras didis tikslas sujungė visus į vieną. Būrelio dvasias vadu buvo tautos patriešas dr. J. Basanavičius, o faktiniu vadu A. Smetona. Būrelio sudėtį sudarė įvairių pažiūrų atstovai — ten buvo ir krikščionis A. Stulginskis, ir liaudininkas J. Vileišis ir socialdemokratas St. Kairys, ir nepartiniai, pav. A. Zmuidzinavičius, D. Malinauskas, Dr. J. Šaulys, ir kiti.

Naujas sąlygas sudarė įvykęs 1916 m. lapkričio 5 d. Lenkijos paskelbimas nepriklausoma valstybe. Lenkai suprato, kad atgijusi jų nepriklausomybė kelia iš numirusių ir Liublino uniją ir tuoj pradėjo tiesti ranką į Lietuvą. Ta ranka rado uolią paramą Lietuvos lenkuose. Lenkijos valstybės tarybos atsisaukimai lenkų buvo platinami ir Lietuvoje. Negana to, Lietuvos lenkai įteikė vokiečių okupacijos valdžiai memorandumą, kuriuo stengiamasi įrodyti, kad Lietuva turi teisę į Lenkijos valstybę kaip autonomini vienetą. Lietuviai įteikė protestą prieš tas lenkų pastangas ir plačiu memorandumu išdėstė, kad Lietuva turi būti visiškai nepriklausoma ir kad nusikračiusi rusų jungu, ji nenori ir lenkiškojo.

Tuo tarpu Rusijoje įvyko revoliucija ir prasidėjo rusų fronto krikimas. Vis aiškiau darėsi, kad Rusija toliau kariauti negalės. Rusų darbininkų ir karių taryba paskelbė taikos "be aneksijų ir kontribucijų" šūkį.

(B. d.)

PRIEVARTAUJAMI BUVĘ TREMTINIAI

Prof. Juozą Tonkuną nori įkinkyti į akciją, kad padėtų sugrąžinti tremtinius

"Tėvynės Balso" sausio mėn. trečias numeris duoda išprievartaujamų pasikalbėjimą su prof. Juozu Tonkūnu, kuris virš 14 metų yra išbuvęs Sibiro tremtyje ir tik prieš porą metų grąžintas į Lietuvą.

"Tėvynės Balsas", kuris eina Maskvos įsakymu, tame išprievartaujamame pasikalbėjime nuslepia prof. Juozą Tonkuną ilgąmetį kalinimą Sibire, tarsi nebūtų žinančiųjų, kiek jis yra iškenčėjęs.

Vienok, kad ir prievartaujamas, prof. Juozas Tonkūnas, kuris Lietuvoje yra buvęs žemės ūkio Akademijos rektoriumi ir švietimo ministru, pasikalbėjime labai santūrus. Štai tas visas pasikalbėjimas.

— Gerbiamasis profesorau, norėtume sužinoti apie Jūsų gyvenimą ir veiklą iki 1934 metų, kai Jūs buvote paskirtas švietimo ministru?

— Iki 1934 m. dirbau įvairiose pareigose žemės ūkio ministerijoje. Vėliau dirbau žemės ūkio akademijoje (Dotnuvoje): pradžioje — docentu, o nuo 1928 m. profesoriumi. Nuo 1929 m. iki 1934 m. ėjau ir žemės ūkio akademijos rektoriaus pareigas.

— Kiek laiko išbuvote švietimo ministru?

— Švietimo ministru išbuvau 4 su viršum metus. Kadangi nepriklausiau jokiai politinei partijai, tai rūpinaisi tik švietimo lygio kėlimu ir mokymo bei mokymosi sąlygų gerinimu.

— Kokį mokslinį darbą Jums tenka dirbti?

— Nuo spalio mėn. 1955 m. ėjau Lietuvos valstybinės selekcijos stoties agrotechnikos skyriaus vedėjo pareigas. Pertvarkius 1956 m. mokslinio tiriamojo darbo įstaigas ir įsteigus Lietuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo institutą, buvau paskirtas to instituto pievų ir ganyklų skyriaus vedėju. Tirių pievų pagerinimo klausimus ir vadovauju skyriaus bendradarbiams kituose skyriaus tiriamuosiuose darbuose.

— Norėtumė sužinoti Jūsų, kaip žemės ūkio specialisto, nuomonę apie dabartinį Lietuvos žemės ūkį.

— Nors dirbdamas mokslinį darbą tiesioginiai nedalyvauju žemės ūkio gamyboje, bet pastebiu, kad tiek kolūkiai, tiek tarybiniai ūkiai kasmet daro aiškią pažangą. Labai išplėstas žemės ūkio tiriamasis darbas.

kad Rusija toliau kariauti negalės. Rusų darbininkų ir karių taryba paskelbė taikos "be aneksijų ir kontribucijų" šūkį.

(B. d.)

— Jums, vienam stambiausių mūsų mokslininkų, teko, be abejonės, asmeniškai pažinti eilę lietuvių mokslininkų, kurie paskutiniojo karo audros buvo nublokšti į Vakarus. Kokia Jūsų nuomonė apie jų grįžimą į Tėvynę?

— Manau, jog būtų gerai, kad jie grįžtų, nes Lietuvoje darbo dirva mokslininkams plati, ir jie galėtų pasidaryti naudingi savo Tėvynei.

— Kokios mokslininkų darbo sąlygos Tarybų Lietuvoje?

— Mokslininkų darbas Tarybų Lietuvoje aukštai vertinamas ir jiems sudaromos geros sąlygos.

— Ar Jūs paruošėte arba ruošiate kokius mokslinius-literatūrinius darbus iš savo srities?

— Išspausdinta mano knyga "Lauko bandymų metodai" ir greit bus išspausdintos "Pievos" kolektyviniame veikale "Pašarinės žolės, pievos ir ganyklos".

— Kokia Jūsų nuomonė apie dabartinį mūsų tautos gyvenimą? Kokios ateities perspektyvos?

— Klausimai per daug sudėtingi, kad į juos būtų galima atsakyti per trumpąjį pasikalbėjimą. Vis dėlto, kad ir paskubomis, norėčiau pažymėti, kad ypatingai didelė pažanga kiekvienam krinta į akis švietimo ir kultūros darbo srityse. Ateities mūsų kūrybinio darbo perspektyvos, atrodo, geros.

Prie pasikalbėjimo, neva įtikinimai, kad tai tikrai yra prof. Juozas Tonkūno mintys, dar yra pridėta ir jo suvargusi fotografija. Savaimė suprantama, kad 14 metų iškentėti Sibiro tremtyje nėra taip lengva, ir žymės negali neatsispindėti ir fotografijoje.

Kitas žemės ūkio Akademijos rektorius prof. Vincas Vilkaitis, kuris tuo pačiu metu su prof. J. Tonkūnu buvo ištremtas į Sibirą, ten jau yra ir miręs.

CHICAGOJE

Dirva gaunama atskirais numeriais:

Margučio įstaigoje, 6755 So. Western Ave.

Marginių krautuvėje, 2511 W. 69 Street.

J. Karvelio knygyne, 3322 So. Halsted St.

Terros knygyne, 3333 So. Halsted St.

St. Ramanausko kraut., 4559 So. Hermitage Ave.

St. Penėylos kraut., 4501 So. Talman Ave.

B. Siliūno kraut., 4600 So. Fairfield Ave.

P. Ramanausko krautuvėje, 1439 So. 49 Ave.

BENT PO VIENA LIETUVISKĄ KNYGĄ

Kreipiamės į lietuviškąją visuomenę, prašydami lietuviškos knygos broliams lietuviams Lenkijoje, Vokietijoje ir kituose kraštuose.

Esate girdėję atėjusį iš anų kraštų lietuvių prašymą padėti jiems nugalėti dvasinį skurdą, kuris iškilo be lietuviškos knygos.

Tuo pačiu palaikysite lietuvių lietuvių jaunimo eilėse ir neiešioti jiems nutautėti.

Todėl Amerikos Lietuvių Bendras Šalpos Fondas ryžosi padaryti lietuviškoje visuomenėje rinkliavą knygų ir jas pasiūti tautiečiams. Kviečiame visus aukoti. Knygas siųskite šiuo adresu:

United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., 105 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams bilietus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St. Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

AR KAZIMIERAS BALTARAGIS BUVO KOMUNISTAS?

1957 m. rugsėjo mėn. Naujienose p. Žilys parašė ilgą straipsnį — Ar Valiukas nebuvo bolševikas? Tame straipsnyje trumpai buvo paliestas ir Baltaragis. Į tą p. Žilio straipsnį atsiliepė p. Bielinis ir gana grubiai p. Semeta. Tų pačių metų gruodžio 26 d. Dirvoje p. Šarūnas dalyką rimčiau nušvietė, bet nepilnai. Iš visų rašinių susidarė įspūdis, kad autoriai gyveno toliau nuo įvykių, tad šiuo savo rašiniu noriu trumpai išlyginti neaiškumus ir galbūt patikslinti kai kurias paklaidas. Liesiu vien Kazimierą Baltaragį.

Esu gimęs ir augeęs tame pačiame kaime, kaip ir K. Baltaragis. Buvome kaimynai — skyrė tik gatvė. K. Baltaragis už mane buvo keliais metais vyresnis. Jo tėvai buvo gana pasiturį ūkininkai. Augino du sūnus ir vieną dukrą. Tėvas mirė per Pirmąjį Pasaulinį Karą. Kazimierą, vyresnį sūnų, leido į mokyklą. Lankė jis berods Petrapilio gimnaziją ir, rodos, buvo baigęs 6 klases. Vienais metais grįžęs atostogų padarė labai puikų medinį divaną, kurio abu po jo sodą važinėjome.

Po įvykusios Rusijoje 1917 m. revoliucijos grįžo namo. Grįžęs jau nebebuvo tas Kazimieras, kurį anksčiau sutikdavau. Labai pasikeitęs — prisigėręs bolševikinio raugo. Nieko namuose dirbti nenorėjo, o tik skrajojo po apylinkes — tai į Pasvalį, tai į Pušalotą ir t.t. 1919 m. kovo-balandžio mėn., bolševikams artėjant prie Joniškėlio, K. Baltaragis ėmė smarkiau veikti. Pradžioje Joniškėlio m. ruošti žmonių mitingus, nes čia geresnė dirva. Kaime jo veikla neturėjo pasisekimo, nes turtingi ūkininkai nenorėdavo klausyti kokio tai vaikėzo tuščių kalbų.

Bolševikams užėmus Joniškėlį ir žygiuojant Linkuvos link — Baltaragis visu smarkumu ėmė veikti. Organizavo kažkokį komitetą, verbavo narius, nešiojosi šautuvą. Kokią valdžią tada Joniškėlyje jis būtų sukūręs — aišku, kaip diena. Bet neilgai jis čia buvo. Balandžio 4 d. Joniškėlio batalionas, vadovaujamas kar. A. Stapulionio, pasikvietęs vokiečius į talką, bolševikų kariuomenę atmušė nuo Linkuvos ir išvijo iš Joniškėlio. Traukdamies bolševikai nušovė visai nekaltą žmogų Janeliūną. Jeigu būtų buvęs ne toks staigus partizanų puolimas — bolševikai buvo numatę ir daugiau aukų.

Bėgant bolševikams iš Joniškėlio, drauge pabėgo ir K. Baltaragis. Pabėgęs iki Pasvalio, užsuko į Ustokių km. pas savo gimnazičius ir ten pasislėpė. Joniškėlio milicija sužinojo, kad Baltaragis yra pasislėpęs, nuryko ir parsigabeno į Joniškėlį ir uždarė Karpio dvare įrengtuose urreto namuose.

Sėdėdamas daboklėje K. Baltaragis pro langą praeinančius kalbėdavo pakėltu tonu: darbininkai vienykitės ir kovokite prieš ponų ir baltagvardiečių valdžią. Kapsuko armija sugrįš, steigkite komunas ir t.t. ir t.t. Atrodė, kad jis buvo lyg ir protiniai susirgęs, ar kas kita su juo dėjos.

Tuometinė Joniškėlio valdžia jį prašydavo nusiraminti ir neieškoti nekūsmo, bet Baltaragis jį nekūsmo dėmesio. Susidarė įspūdis, kad jis yra pavojingas gus, tai tada dingtų visos abejonės dėl jo ryšių su K. Baltaragiu. Pagaliau, vokiečiai, apleidę Joniškėlį, Baltaragį išsive-

dė iš daboklės ir sušaudė. Prieš sušaudant, pagal bendrą tvarką buvo pasiūlytas kunigas, bet jis griežtai atmetęs. Kas padarė vokiečiams įtakos, kad Baltaragį reikia sušaudyti taip ir liko slapstyje. Vokiečiai teiraudavosi, ką Baltaragis kalba.

Žaibo greitu pasklido gandas, kad vokiečiai sušaudė K. Baltaragį. Daugumas miestelio gyventojų nuėjo pažūrėti. Neatsiliko ir šių eilučių autorius.

Prie daboklės sienų rado sustingusį Baltaragio kūną. Gulėjo išsitiesęs su užtraukta ant akių kepure. Pasidarė gaila ir gaudo. Gaudo dėlto, kad jaunas tėvynės sūnus, prisigėręs revoliucinės dvasios, matęs tiek baisių skerdynių ir grįžęs į savo tėvų žemę, norėjo tą baisią ir kruviną sistemą įvesti Lietuvoje. Gaila buvo namiškio, kad tokių garbingų ūkininkų sūnus taip negarbingai mirė, ne tautos ar šeimos laisvės gindamas, bet tautai ir šeimai geležinius pančius ant kaklo užnerti norėdamas. Gaila buvo, kad Valstybės Tarybos paskelbtą nepriklausomybę, tą jauną laisvės žiburėlį, norėjo kaip galima greičiau nužudyti. O Lietuvai, taip daug reikėjo jaunų ir darbingų vyrų!

Tą pačią dieną 2 v. po pietų atvažiuojo namiškiai ir jo palaikų parsigabeno namo, o vėliau palaidojo kapinėse, nešventintoje vietoje. Po kelių metų jo kūnas buvo perkeltas prie šeimos.

Šioje vietoje dar reikia pažymėti, kad nepriklausomybės laikais, gegužės pirmosios dienos proga ties jo kapu vietos komunisteliai kartais pakabindavo raudoną vėliavą.

1940 m. bolševikams okupavus Lietuvą, pirmas didesnis vietos komunistų pasirodymas buvo nunešimas raudono vainiko ant K. Baltaragio kapo. Ten kalbėjo vienas liaudininkų atstovas, o antras — komunistas. Abu kalbėjo garbingo Baltaragio darbus ir džiaugėsi, kad jo darbai neužėjo veltui, o Stalino saulėje jiems dabar nušvito... Abu kalbėjo dar yra gyvi.

Gal nevienam skaitytojui kils mintis, ar K. Baltaragį reikėjo sušaudyti ar ne? Teisingo atsakymo niekas negalės duoti. Turint galvoję to meto gyvenimo ir valstybės kūrimosi sąlygas, kai vienas priešas spaudžia iš oro, o jų nemažai ir viduje — tai sprendimas gali kalbėti už baumės įvykdymą. Be to, jeigu Baltaragis būtų likęs gyvas, tai nėra jokios abejonės, kad prie visų valdžių jis būtų buvęs kalėjime iki bolševikų okupacijos. Mano giliu įsitikinimu jis buvo nepataisomas revoliucionierius ir šimtaprocentinis komunistas.

Kokie K. Baltaragio ryšiai buvo su Valiuku ir kit. — nežinau. Viena aplinkybė mane domina, tai, būtent, ta, kad buvo iš kažkur nustaityta planinga veikla ir ėjo per visą Aukštaitiją. Biržuose veikė Stružas — jį sušaudė. Pasvalys — Joniškėlis — Pušalotas — Linkuva — K. Baltaragis. Panevėžys — neaišku, kas vadovavo. Rokiškį aprašė J. Balčiūnas-Svaistas. Jeigu kas iš puikelti nekūsmo, bet Baltaragis jį nekūsmo dėmesio. Susidarė įspūdis, kad jis yra pavojingas gus, tai tada dingtų visos abejonės dėl jo ryšių su K. Baltaragiu. Pagaliau, vokiečiai, apleidę Joniškėlį, Baltaragį išsive-

J. Jurevičius

Kai kurias JAV sritis, ypač Kansas City, Mo. vargino didžiulės sniego pūgos. Daugely vietų reikėjo viešajam susisiekimui tokius talkos...